Region Stockholm

Kulturförvaltningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2020-03-31

Diarienummer:
KN 2020/385

Handläggare:
Torbjörn Neiman

Nytt samarbete mellan Region Stockholm och Stockholms stad för filmproduktion i Stockholmsregionen

Ärendebeskrivning

Ärendet innebär ett förslag att Region Stockholm ska inleda ett samarbete med Stockholms stad avseende filmproduktion i Stockholmsregionen. I detta tjänsteutlåtande beskrivs hur ett sådant samarbete ska utformas.

Beslutsunderlag

Föreliggande tjänsteutlåtande KN 2020/385

Förslag till beslut

1. Region Stockholm ska ingå ett nytt samarbete tillsammans med Stockholms stad avseende filmproduktion.
2. Kulturförvaltningen får i uppdrag av kulturnämnden att ta fram underlag för beslut om bolagsbildning.

Kulturförvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning

Region Stockholm ska inleda ett nytt samarbete med Stockholms stad för filmproduktion i Stockholmsregionen. Under diskussioner med Stockholms stad har parterna uttryckt ambitionen att etablera ett nytt produktionscentrum för film. Ett sådant produktionscentrum ska ha formen av ett av regionen helägt aktiebolag. Produktionscentrumet ska arbeta både utifrån ett kultur- och näringslivspolitiskt perspektiv samt befästa Stockholmsregionen som en attraktiv inspelningsplats. Som ett första steg ska ett varumärke och en webbaserad portal etableras för att till filmbranschen signalera en nysatsning och *en väg in.*

Bakgrund

Film är en av de konstarter som förutsätter mest stöd av offentliga medel då den till sin natur är kostsam. Filmproduktioner förutsätter därutöver oftast flera finansieringskällor: offentliga produktionsfonder, inte sällan även

Bilaga: Stockholmregionen och filmen, Ny tid, nya möjligheter

europeiska sådana, TV- eller streamingbolags visningsrätter och privata investeringar. Till sin natur förutsätter filmen, liksom andra konstarter, att armlängdsavstånd från finansiärer tillämpas och det är sannolikt på grund av betydelsen av just denna princip som filmstöd till skillnad från andra konstarter ligger utanför förvaltningsformen. Även på statlig nivå är Svenska filminstitutet en självständig stiftelse och inte en myndighet. I filmsammanhang är branschen i centrum på ett annat sätt än inom de andra konstarterna och förväntan på tydlighet stor.

Därutöver är filmen en viktig kulturell och kreativ näring med betydelse för Stockholmsregionen. Filmbranschen bidrar till innovation och utveckling, filminspelningar stimulerar besöksnäringen.

Kombinationen av dessa perspektiv, dvs armlängdsavståndet, branschperspektivet och behovet av tydliga spelregler är skälet till varför det offentliga i vissa regioner valt att lägga produktionsmedel utanför ordinarie bidragsgivningssystem i bolags- eller stiftelseform.

I Stockholm drivs det nuvarande produktionscentrumet Film Capital Stockholm, tidigare Filmregion Stockholm-Mälardalen, som en ekonomisk förening. Det är en öppen associationsform där medlemmarna har varit regioner, kommuner, en branschorganisation och även Ålands landskapsregering. En öppen associationsform kan i princip inte förhindra att andra antas som medlemmar såvida de sökande uppfyller kravet på medlemskap. Medlemskapets årsavgift i föreningen (branschorganisationen FAS undantaget) har baserats på principen om 4 kr per kommuninvånare. Medlemmar har i olika omgångar tillkommit och hoppat av vilket har gjort att förutsättningarna för produktionscentrumet varit svåra och oförutsägbara. Som mest samlade föreningen ett tiotal stockholmskommuner som medlemmar, idag återstår av dem Stockholms stad och Solna, dessutom är Region Gotland samt Köping och Sala kommuner medlemmar. Under innevarande år investerar Film Capital Stockholm ca 5 mkr kr från Stockholms stad och i samarbete med Gotlands Filmfond ytterligare 3 mkr i samproduktioner, sammanlagt 8 mkr.

En jämförelse med andra filmregioner visar på stor variation i omfattning och storlek. Film i Skåne AB hade 2017 sammanlagt en omsättning om ca 30 mkr, varav 14,3 mkr utdelades i produktionsstöd. Film i Skåne AB är både ett produktionscentrum och ett regionalt resurscentrum. Film Skåne AB är ett dotterbolag till Business Region Skåne som i sin tur är ett kommunalförbund ägt av Region Skåne och några av kommunerna. Styrelsen är en fackmannastyrelse. Filmpool Nord AB hade 2017 en omsättning på ca 25 mkr varav 13 mkr i investeringar till filmproduktion. Bolaget hanterar också de

filmkulturella frågorna. Filmpool Nord AB ägs av Region Norrbotten och en majoritet av regionens kommuner. Styrelsen är en fackmannastyrelse.

Film i Väst AB hade en omsättning på 114 mkr, varav 99,6 mkr investerades i samproduktioner. Film i Väst AB är ett helägt aktiebolag under Kultur Väst. Styrelsen är politiskt sammansatt.

Former för det tilltänkta samarbetet
I samband med att diskussionerna med Stockholms stad om ett nytt samarbete påbörjats under hösten 2019, har parterna gemensamt och var för sig arbetat med att analysera hur samarbetet skulle kunna utformas, varvid Region Stockholm bl.a. har analyserat de olika juridiskt tänkbara associationsformerna inför ett fördjupat samarbete med Stockholms stad.

Som framgått av jämförelsen har de andra produktionscentra valt aktiebolagsformen då denna ger både en tydlighet och en självständighet. Ägardirektiven och ändamålsparagrafen styr verksamheten och i denna kan den inriktning som skissats på i stadens och regionens gemensamma avsiktsförklaring följas upp. I samband med juridiska analyser har aktiebolaget som associationsform bedömts som mest lämpad för ett samarbete kring filmen.

Förvaltningen har främst ur juridiska aspekter även analyserat möjligheterna att ingå medlemskap i den ekonomiska föreningen Film Capital Stockholm. Förvaltningen ser efter gjord analys stora svårigheter med en sådan lösning och avråder från den formen.

En annan tänkbar lösning skulle kunna vara att bilda ett kommunalförbund. Det medför dock mycket arbete att sätta upp en förbundsordning med mera. Ett kommunalförbund är mindre lättrörligt än ett bolag och medför större administration än ett aktiebolag. Förvaltningen avråder därför från bildandet av ett kommunalförbund.

Ett gemensamt produktionscentrum

Ett av de viktigaste argumenten för staden och regionen att samverka kring ett gemensamt produktionscentrum är de direkta samordningsvinster som uppnås i syfte att öka medel för produktion och ökad förmåga till facilitering av filminspelningar i regionen. Det nya produktionscentrumet ska arbeta med filmutveckling både utifrån ett kultur- och ett näringslivsperspektiv.

Hur skulle ett nytt produktionscentrum organiseras?

Förvaltningen anser att bildandet av ett region ägt aktiebolag, där aktiebolaget träffar ett tillhörande avtal med Stockholms stad, är den effektivaste vägen att gå för att skapa ett nytt och starkare produktionscentrum i regionen. Filmbranschen och särskilt den del som arbetar med långfilms- och TV-serieproduktion har ett starkt behov av en ny samlande aktör på området. Det är viktigt att kunna signalera en nystart och att kunna presentera en lösning som kommer att upplevas som en väg in avseende filmfrågor för hela branschen. För att kunna uppnå detta har förvaltningen med bistånd av jurister kommit fram till att bildandet av ett aktiebolag är det bästa alternativet. Se mer om de organisationsformer som studerats under bakgrund ovan.

En gemensam portal

Innan bolaget har etablerats och för att signalera en gemensam satsning med *en väg in* och ökade resurser till filmproduktion i regionen fr o m 2021 ska staden och regionen kommunicera via en gemensam kanal och ett gemensamt varumärke – en så kallad portal. Regionen tar ansvar för att utveckla portalen.

Portalen och det gemensamma varumärket ger en grund för gemensam kommunikation och erbjudande till filmbranschen. Den filmkommissionära delen är en viktig och central del av detta erbjudande. Alla events och utspel görs i det nya varumärkets namn och på så sätt framstår stadens och regionens filmsatsningar som en gemensam kraft.

Den gemensamma satsningens storlek

Den samlade gemensamma satsningen ska omfatta minst 15 mnkr i stöd till filmproduktion. Från regionens sida handlar det dels om det redan existerande stödet om 3 mnkr till kort- och dokumentärfilm dels om tillkommande medel om 4,5 mnkr i enlighet med kulturnämndens verksamhetsplan 2020, det vill säga sammanlagt 7,5 mkr. Stockholms stads finansiering ligger i paritet med dess nuvarande.

Andra parters eventuella framtida deltagande

Förvaltningen anser att det är angeläget att i ett senare skede kunna öppna upp för andra intresserade parter i syfte att bredda finansieringen så som privata organisationer eller kommuner.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Beslutet innebär en omprioritering av resurser motsvarande 4,5 mkr i enlighet med kulturnämndens verksamhetsplan för år 2020. Beslutet ger inga övriga ekonomiska konsekvenser för kulturnämnden eller Regionen.

Beslutsexpediering

Regionstyrelsen
Stockholms stad, stadsledningskontoret
Stockholms stad, kulturförvaltningen

Eva Bergquist
Förvaltningschef

STOCKHOLMSREGIONEN OCH FILMEN

Ny tid, nya möjligheter

Utredningsrapport

STOCKHOLMSREGIONEN OCH FILMEN

FÖRORD I APRIL 2020

Den följande rapporten färdigställdes i februari 2018. Huvuddelen av innehållet i rapporten är alltjämt aktuellt och giltigt liksom rapportens förslag. Några saker bör ändå påpekas inför läsningen. En uppenbar sak är att Stockholms läns landsting inte längre finns kvar utan nu är en region. I rapportens text har inte detta ändrats, utan läsaren förutsätts kunna överse med att landstingsbegreppet ligger kvar. I övrigt kan noteras:

Sveriges relativt ofördelaktiga position i konkurrensen om lokalisering av film- och tv-produktioner består. Ingen nämnvärd ökning av tillgängligt finansieringskapital har skett, varken regionalt, privat eller via Svenska Filminstitutet. Förslaget om att Sverige ska införa skatterabatter liknande de i trettio europeiska länder, har en politisk majoritet bakom sig i Sveriges Riksdag, men Regeringen ser inte ut att prioritera frågan. Om och när sådana incitament införs i Sverige blir det än mer angeläget att utöver nationella skatterabatter kunna erbjuda attraktiv regional finansiering, för att stå stark i konkurrensen om lokalisering av produktioner. I Sverige är det idag endast Film i Väst med sin årliga regionala investeringsvolym kring 100 mnkr per år, som skulle klara det.

Ett på senare tid framfört argument för skatterabatter i Sverige är att de bidrar till en hållbar utveckling. När fler produktioner stannar i Sverige så minskar resandet från Sverige och därmed transporternas miljöpåverkan. Vidare skulle svenska andelen av produktionsvolymen i framför allt i östra Europa där elenergin är mer fossilberoende än i Sverige minska, något som också skulle vara gynnsamt ur miljösynvinkel. När fler utländska produktioner lokaliseras till Sverige uppstår visserligen resor men eftersom den svenska elproduktionen är minimalt fossilbaserad blir effekten på miljön ändå positiv jämfört med de flesta andra lokaliseringar.

En annan nyhet är att Danmark sedan ett drygt år har ändrat sin fördelning av statliga medel till filmområdet. Från en tämligen stark koncentration till Köpenhamnsområdet har nu medel omlokaliserats till regionerna. Så till exempel får Fyn med sina cirka 460.000 invånare knappt 30 mnkr SEK per år för film, medan CPH-Filmfund i stort sett har upphört att existera.

Bristen på kompetenta yrkespersoner ser ut att ha blivit mer påtaglig de senaste två åren. Svenska produktionsbolag bedömer svårigheten att få tag i yrkespersoner som det största hindret för att genomföra produktioner, näst efter bristen på finansiering. Pengar och kompetens är alltjämt trånga sektorer, vilket bekräftas i den färska rapporten *Production Infrastructure Capacity Audit: Sweden 2019* från SPI Olsberg. För Stockholmsregionens del är läget speciellt, eftersom där bor många yrkesverksamma, men de arbetar i stor utsträckning på annan ort, där produktionerna sker, ofta utanför Sverige. Skulle mer pengar finnas för produktion i stockholmsregionen skulle möjligheterna till kompetensförsörjning och ytterligare produktion i regionen därför gradvist sannolikt öka.

I den vid Göteborg Filmfestival januari 2020 presenterade rapporten *Nostradamus Report: A Creative Explosion 2020* bedömer författaren (Johanna Koljonen) att vi befinner oss i en expansionsfas för produktion av framför allt innehåll för streamade tjänster och där spridningsmönstren är under förändring. Även här lyfts bristen på produktionskapacitet i form av yrkespersoner och pengar fram. Utvecklingen menar rapporten, kommer att plana ut, eller till och med backa inom några år, där bl.a. streaming-sektorn konsolideras genom att vissa aktörer slås ut. Även denna utveckling talar för att regionala medel blir än mer angelägna framöver för att säkra lokalisering av produktioner till den egna regionen.

Produktion av film och tv har generellt sett fortsatt att öka. Enligt statistik från SCB/Tillväxtverket var under 2015 drygt 7.200 personer sysselsatta inom den audiovisuella sektorn i Stockholms län, mot 6.670 år 2010, en ökning med 8 procent. Andra uppgifter visar något andra siffror, men ökningen bedöms av branschföreträdare i någon mån ha fortsatt. Den globala trenden är särskilt stark för produktion av dramaserier för tv, där ökningstakten är stor. I SPI Olsbergs rapport (*Production Infrastructure Capacity Audit: Sweden 2019*) redovisas att antalet originalserier för tv och streaming globalt ökat från 266 st 2011 till 496 st 2018 (en ökning med 86 procent), medan produktion av spelfilm för bio legat i stort sett stilla med undantag för i Asien där den ökat.

Men…

Som en konsekvens av covid-19 pandemin har en kraftig inbromsning av produktionsverksamhet skett under våren 2020. Det finns ännu ingen statistik på hur detta påverkat omsättning, företagande och sysselsättning, inte heller vad det innebär för fullföljandet av planerade och pågående produktioner. Branschbedömare menar att konsekvenserna kommer att bli dramatiska i form av arbetslöshet bland filmarbetare och utslagning av framför allt mindre aktörer inom produktion och visning. Effekterna på filmen som kulturyttring och på det konstnärliga skapandet kan befaras bli påtagligt negativa. I och med att efterfrågan på streamad film ökar när biografer minskar sitt öppethållande kan bristen på nyproducerat innehåll framöver komma att bli märkbar i de kanaler där människor i Sverige och andra länder främst tar del av rörliga bilder i tv och via streamingtjänster.

En rimlig slutsats av det dystra läget är att regionala satsningar på film- och tv-produktion kommer att vara extra angelägna för att strukturer ska kunna återuppbyggas när väl pandemin klingat av. Rimligen är då även efterfrågan på rörliga bilder god mot bakgrund av att utbudet under en tid inte förnyats i den takt marknaden egentligen skulle ha önskat. Så snart som möjligt bör därför beslut tas om att stärka den regionala filmsatsningen och om hur det ska ske. Att redan nu besluta om insatser skulle samtidigt skapa en viss trygghet för de företag och individer som nu drabbas av inbromsningen och göra det mer sannolikt att sektorn ska kunna byggas upp igen med kompetenser som annars riskerar att gå förlorade.

Stockholm i april 2020

Bo-Erik Gyberg

INNEHÅLL

Inledning 6

Sammanfattning 7

Goda förutsättningar för filmkultur och filmproduktion i Stockholmsregionen 9

Förslag i korthet 12

Bakgrund 15

Filmproduktion – både kultur och näring *15*
Filmkulturellt främjande *15*
Viktiga aktörer för filmsatsningarna *17*
De tre andra filmproduktionsregionerna *21*

Utmaningar för Stockholmsregionen 25

Analys och bedömningar 29

Utredningens förslag 35

Bilagor 41

1. Några nyckelfakta för filmregionerna
2. Intervjupersoner
3. Källor
4. Regionala stödformer – idéer
5. Regionala indikatorer för filmsatsningar
6. Preliminärt budgetförslag

INLEDNING

Under en följd av år har kommuner, landsting och bransch arbetat för att stärka förutsättningarna för filmen i Stockholmsregionen. Drivkraften bakom arbetet är dels filmens och den rörliga bildens allt viktigare roll i kulturlandskapet och därmed som en av grunderna i demokratin, dels den rörliga bildens roll som motor i tillväxt och sysselsättning inom kreativa näringar.

I oktober 2017 formulerade Stockholms läns landsting och Stockholms stad tillsammans ett uppdrag att genomföra en utredning och ta fram föreliggande rapport. Uppdragets tyngdpunkt är filmproduktion och talangutveckling i regionen, kopplat till ett vidare kulturellt landskap där även filmpedagogik, kompetensförsörjning och nya media finns med. I uppdraget ingår att göra en översiktlig kartläggning av filmområdet i länet, innefattande befintliga stödstrukturer för professionell och semi-professionell produktion och för filmkulturellt främjande. Utredningen ska också ge en översiktlig omvärldsanalys av nationella och regionala stödstrukturer för filmen. Utgångspunkten för utredningsarbetet är stadens och länets ambitioner att stödja och utveckla förutsättningarna för filmen i länet.

I rapporten görs bl.a. en genomgång av de goda förutsättningarna som Stockholmsregionen har för att låta filmen spela en större roll än idag, och de positiva effekter som då kan uppnås för kulturen och för de kreativa näringarna. Tyngdpunkten i rapporten ligger på filmproduktion och analyser av de strukturer, utmaningar och möjligheter som finns i regionen. I rapporten redovisas förslag till organisatoriska lösningar för framtiden och tänkbara strategiska vägval.

Syftet med rapporten är att underlätta för strategiskt grundade beslut om framtida regionala satsningar på film.

Rapportens författare är Bo-Erik Gyberg[1] med bidrag av Ulf Andersson-Greek[2] och Kerstin Olander[3].

Stockholm i februari 2018

[1] Bo-Erik Gyberg har varit verksam som filmproducent, filmkonsulent, rektor för Stockholms dramatiska högskola och som filmpolitisk rådgivare i regeringskansliet.

[2] Ulf Andersson-Greek har tidigare varit verksamhetsledare för Film Stockholm, borgarrådssekreterare (s) i Stockholms stadshus och arbetar nu som enhetschef kultur i Botkyrka kommun.

[3] Kerstin Olander har arbetat med filmfrågor och regional samordning inom Stockholms läns landsting.

SAMMANFATTNING

Filmen är en av vår tids viktigaste kulturyttringar och påverkar människors uppfattning om sig själva och andra. Tillgång till god film, förståelse av filmens uttrycksmedel och påverkanspotential tillsammans med möjligheter till eget skapande av rörliga bilder och en professionell filmproduktion som gestaltar väsentliga berättelser och frågeställningar, är viktiga delar av demokratins fundament. Kommuner och regioner/landsting har här en stor viktig roll inom kultur-, närings- och utbildningspolitiken.

Filmen är en del av de kulturella och kreativa näringarna (KKN) och spelar en viktig roll i regional tillväxt. Förutsättningarna för filmen är i grunden mycket gynnsamma i Stockholmsregionen. I Stockholms län finns över 40% av Sveriges KKN och de omsätter i länet 260 miljarder kronor och sysselsätter 84.000 personer varav närmare 9.000 inom film och television. En stor del av filmproduktionen i Sverige äger emellertid rum utanför Stockholmsregionen som en följd av gynnsammare finansiella förutsättningar som råder i exempelvis Västra Götaland och i länder i östra Europa. Över hälften av alla professionellt verksamma inom filmproduktion bor i Stockholmsregionen. Många av dessa arbetar dock utanför Stockholm där filmproduktionen äger rum. Man kan beskriva läget som att den unika kapacitet och kompetens inom filmkulturellt främjande och filmproduktion, som finns i Stockholmsregionen inte kommer regionen till del så mycket som den skulle kunna, och att en viktig orsak till detta är en organisatorisk struktur som bromsar utvecklingen och den jämförelsevis låga nivån på regionala filminvesteringar och på avsaknad av produktionsincitament.

Viktiga offentliga aktörer i regionen är förutom Stockholms Stad, som genom satsningen på Film Capital Stockholm har en avgörande roll för utvecklingen, övriga kommuner och Stockholms läns landsting. Till det kommer aktiebolaget Filmregion Stockholm-Mälardalen som drivs med i huvudsak offentliga medel.

I Sverige finns fyra etablerade filmproduktionsregioner, varav Stockholmregionen är en. Film i Väst är den överlägset största med en årlig filminvesteringsvolym på cirka 100 milj kr. Film i Skåne investerade 2016 cirka 14 milj och Filmpool Nord cirka 13 milj kr. Filmregion Stockholm-Mälardalen hanterade 2017 filminvesteringar om närmare 11 milj kronor. (Se **bilaga 1** för en sammanställning av några nyckelfakta för de fyra filmregionerna.)

Effekterna av regionala filminvesteringar i Europa och Sverige är väldokumenterade och visar återkommande på att varje investerad krona genererar tre gånger så mycket i regional spendering. Detta bidrar till regional sysselsättning och tillväxt och ger pengar tillbaka i form av skatter. Filmregion Stockholm-Mälardalen (FRSM) beräknar att de under 2016 investerade 11 milj kr genererade över 80 milj kr i spendering i regionen.

Utredningens analys och överväganden pekar på behov av en regional filmstrategi och en översyn av de resurser som kommuner och landstinget fördelar till området. I strategin bör både främjandeperspektivet och branschperspektivet lyftas fram, liksom betydelsen av att levandegöra regionens berättelser. Filmkommissionsverksamhetens roll bör stärkas liksom satsningar på att skapa långsiktigt hållbara förutsättningar för den fristående delen av regionens filmsektor och för

talangutveckling. Uppföljning av de positiva regionala effekterna av filminvesteringar behövs för att ligga till grund för politiska beslut om resursallokering, som bör ökas.

Utredningens huvudsakliga förslag är tre:

- Att stärka samverkan och effekterna av filmsatsningar i regionen genom att samla verksamheterna i ett av Stockholm stad och Stockholms läns landsting samägt och ekonomiskt starkt bolag, i partnerskap med kommuner och andra aktörer.
- Att utreda hur filmens roll i skolan och biografernas roll som social mötesplats kan utvecklas och hur mediaverkstäder kan skapas i fler av länets kommuner än de tre som har det i dag.
- Att utarbeta en strategisk plan för filmen i regionen.

GODA FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR FILMKULTUR OCH FILMPRODUKTION I STOCKHOLMREGIONEN

Tillgång till god film, förståelse av filmens uttrycksmedel och påverkanspotential tillsammans med möjligheter till eget skapande av rörliga bilder och en professionell filmproduktion som gestaltar väsentliga berättelser och frågeställningar, är viktiga delar av demokratins fundament.

Filmkulturen och filmproduktionen spelar en stor roll i Stockholmsregionen, och förutsättningarna för filmkulturen och filmbranschen är i grunden mycket goda.

- I länet finns över 40 procent av Sveriges kulturella och kreativa verksamheter, som sysselsätter 84.000 personer i länet, varav minst 8.500 inom film och television. Till det kommer spelutvecklare och personer inom gränsområden till filmen, där VR spelar en ökande roll och medför ömsesidigt utvecklande synergier.
- Den tekniska infrastrukturen och spetskompetenser finns, inte minst när det gäller avancerad efterbehandling, men också inom studioproduktion där huvuddelen av svensk reklamfilm spelas in i Stockholmsregionen.
- I regionen finns flera ledande utbildningar med stor relevans för filmsektorn och för innovationsklimatet inom rörliga bilder, transmedia och VR (KTH, Stockholms dramatiska högskola, Konstfack).
- Här finns en god grund för talangutveckling genom medieverkstäder och talangutvecklingsprogram.
- Stockholms stad har en tydlig strategi för att underlätta filminspelningar i staden, och tar ett stort finansiellt ansvar för filmregionen.
- Efterfrågan på Stockholm och regionen för lokalisering av både inhemska och utländska filmproduktioner är större än vad filmkommissionen i Stockholm kan hantera.
- I länet finns 50 biografer med tillsammans 155 salonger (av landets 800) och flest antal biobesök per capita i hela landet; 2,5 (snitt i riket: 1,8).
- Länet har över 50 filmfestivaler med olika inriktningar inklusive särskilda satsningar på barn- och unga.

Till detta kan läggas god tillgång på inspelningsplatser och miljöer av vitt skilda slag och ett starkt och brett kulturutbud, som gör det attraktivt att vistas i regionen.

Filmproduktionsverksamheter innebär inte bara god tillgång till filmkultur i form av filmer som återspeglar regionens berättelser, utan också gynnsam påverkan på tillväxt, sysselsättning och utveckling av kulturella och kreativa näringar i de regioner där produktionen äger rum. Effekterna är utförligt studerade i en rad rapporter på både europeisk och svensk nivå. (Bland annat Stockholm Business Region/Cloudberry: *Stockholm Runaway Productions*, 2014, European Audio-Visual Observatory: *Public financing for film and television content – The state of soft money in Europe*, 2016 och Olsberg SPI: *Film and the creative Economy: How Film and Television drama Productions*

Grow the Creative Industries, 2017) Siffor som återkommer i olika rapporter och seminarier är att en investerad krona genererar cirka 3 kr i ökad ekonomisk aktivitet inklusive ökade skatteintäkter. Upp till 50% av de spenderade pengarna bedöms komma regionala kreativa näringar utanför filmindustrin till del.

MEN…

Trots Stockholmsregionens goda förutsättningar och en samsyn i regionen om filmens stora roll inom kulturen och de kreativa näringarna, så utnyttjas inte potentialen i tillfredställande grad. Flera faktorer inverkar negativt på möjligheterna:

- Den organisatoriska strukturen i regionen för stimulans till filmbranschen uppfattas som splittrad och otydligt.
- Talanger som utvecklas i regionen får alltför sällan möjlighet att debutera med långfilm i regionen. De lämnar regionen till förmån för andra regioner. Exempel på detta är filmerna *Dröm vidare*, *Tjuvheder*, *Avalon* och *Måste gitt*.
- Den samstämmiga bild som uppgiftslämnarna till denna rapport ger, är att över hälften av de som nationellt arbetar inom filmsektorn är bosatta i Stockholmsregionen. Dessa personer representerar en omfattande kompetens och kreativitet, men när pengarna och uppdragen ligger utanför regionen är många av dessa individer under långa perioder verksamma utanför Stockholmsregionen.
- Filmkommissionsverksamheten i Stockholmsregionen är underdimensionerad vilket försvårar arbetet med att få inspelningar lokaliserade till regionen, och motverkar Stockholms stads strategi att attrahera filminspelningar.
- De medel som finns att tillgå för samfinansiering av filmproduktion med relevans för regionen och därmed för att ställa villkor för lokalisering, är hittills jämförelsevis små.
- Regionen konkurrerar med andra regioners större satsningar och med andra regioner i Europa där priser på teknik och personal är lägre och där generösa skatteincitament finns.
- De filmkulturella främjandeinsatserna är ojämnt spridda i regionen och förutsättningarna och prioriteringarna i kommunerna skiljer sig åt. Flera kommuner saknar exempelvis biograf och många elever nås inte av skolbioverksamhet.
- De regionala och kommunala filmkulturella främjandeinsatserna är organisatoriskt splittrade. Ansvar är fördelade på olika förvaltningar och hamnar ibland mellan stolarna och i vissa fall kommer samarbeten i konflikt med kommunallagen. Effektivitetsförluster uppstår när samordning brister.

En av de viktigaste parametrarna som avgör lokaliseringen av filmproduktionsverksamhet är ekonomin. Verksamheten sker där investeringen finns och där det är billigast. Det är av dessa skäl som filminspelningar, som egentligen kunnat ske i Stockholmsregionen, sker på andra platser; här märks Västra Götaland, där Film i Västs investeringar villkoras av regional lokalisering (på samma sätt som investeringar från andra regioner i Sverige och Europa) och flera länder i östra Europa och Baltikum, där priserna på personal, studio och teknik är lägre och där det ofta finns gynnsamma skatteincitament. Frågan om skatteincitament har återkommande förts upp till politisk diskussion och är nu åter aktuell genom Tillväxtverkets och Filminstitutets utredning (*Fler filminspelningar till Sverige,* rapport till regeringen, Tillväxtverket & Filminstitutet 2017). Om även Sverige skulle införa

skatteincitament (majoriteten av EU:s medlemsländer, Norge och Island har redan sådana incitament) skulle det gynna framför allt de regioner i Sverige som idag har en stark regional satsning på filmen. Det skulle riskera att ytterligare minska Stockholmregionens konkurrenskraft.

Man kan förenklat beskriva allt detta som att den unika kapacitet och kompetens inom filmproduktion och filmkulturellt främjande, som finns i Stockholmsregionen inte kommer regionen till del så mycket som den skulle kunna, och att viktiga orsaker till detta är den jämförelsevis låga nivån på regionala filminvesteringar och lokala produktionsincitament tillsammans med en organisatorisk struktur som bromsar utvecklingen. Förslag till organisationsförändring, filmkulturellt främjande och strategisk utveckling lämnas i rapportens nästa avsnitt.

FÖRSLAG I KORTHET

I detta avsnitt görs en kortfattad genomgång av de tre huvudsakliga förslag som utredningen lett fram till. Förslagen och de utmaningar och de bedömningar som ligger bakom förslagen, redovisas utförligt i senare avsnitt.

Det är utredningens mening att förutsättningarna för en fortsatt framgångsrik satsning på filmen i Stockholmsregionen behöver ha sin grund i två utgångspunkter:

- För kontinuitet och legitimitet behövs som minst, bibehållen och på sikt ökad ekonomisk satsning inom Stockholms stad och Stockholms läns landsting både på filmproduktion och talangutveckling. Investeringar i samproduktioner bör över tid ökas från dagens cirka 13 milj per år till minst det dubbla.
- För ökad effektivitet och tydlighet behövs en formaliserad samverkan mellan parterna utifrån en sammanhängande syn på film som både kultur och näring, där främjandet av nya talanger säkrar återväxten av en konstnärligt och publikt angelägen film och bidrar till en framstående bransch.

ORGANISATION

Utredningen föreslår att Stockholms stad och Stockholms läns landsting samordnar parternas insatser inom filmproduktion och talangutveckling genom ett samägt bolag. I detta ingår stadens nuvarande medlemsavgift till Filmregion Stockholm-Mälardalen AB och finansiering av Film Capital Stockholm AB samt landstingets verksamhet inom Filmbasen (del av enheten Film Stockholm) samt stöd till den filmkommissionära verksamheten. Utgångspunkten ska vara att ägandet och finansieringen av bolaget är likvärdigt mellan parterna. Målet bör också vara att etablera en lokal nod av Filmbasen, mötesplats för stadens unga filmare, i Stockholm stad. Partnerskapsavtal och annan samverkan upprättas med de kommuner och andra parter som har vilja och kapacitet att bidra till bolagets mål att stärka den regionala filmproduktionen. Förslaget innebär att ytterligare främjandeinsatser kan sammanföras inom det samägda bolaget.

Utvecklingsprocessen kring den nya regionala samordningen behöver ske i nära dialog med nuvarande kommunmedlemmar inom Filmregionen, övriga relevanta representanter från filmbranschen samt berörda myndigheter och andra aktörer. Inte minst är det viktigt att bolaget kan ha en fortsatt regional ”mäklande” roll mellan den egna samproduktionsverksamheten, olika lokala offentliga och privata investeringsbolag och relaterade initiativ samt att filmbranschens inflytande ges form.

Skälen till förslaget ligger i svagheterna i den nuvarande filmregionala verksamheten inom Filmregion Stockholm-Mälardalen. Svagheterna består bland annat i en spretig ägarkrets och svårigheter att tillräckligt underlätta för regionens talanger att ta steget ut i professionell produktion. Förslaget tätar det olyckliga ”glappet” mellan landstingets nuvarande inriktning mot talangutveckling och stadens inriktning mot samproduktion av helt professionell film och tv. Med detta förväntas fler talanger och långfilmsdebutanter slå igenom på ”hemmaplan” och då inte behöva vända sig till andra filmregioner. Förslaget skapar också en långsiktigt stabil grund för allokering av mer resurser både till den filmkommissionära verksamheten och filminvesteringarna, något som ökar filmbranschens bidrag till regionens tillväxt.

Genom en tydligare och starkare ägarbild blir det dessutom möjligt att i ett sammanhållet bolag skapa synergier som ökar effekterna av satsningarna – både vad gäller talangutveckling, filminvesteringar, innovationer och filmkulturellt främjande i regionen. En gemensam satsning av två starka ägare visar prov på förmåga till samverkan mellan staden och landstinget i kulturfrågor av regional karaktär, något som också gynnsamt påverkar regionens kreativa näringar. Detta är i linje med ett av målen i RUFS 2050, som poängterar att kulturdriven tillväxt och det kreativa företagandet bidrar till en regional utveckling i en ledande tillväxt- och kunskapsregion.

Författarna bedömer att förslaget kommer att mottas positivt av den regionala filmbranschens parter och att därmed branschens nöjdhet har goda förutsättningar att öka.

Förslaget medför även utmaningar. Dessa utvecklas i det mer utförliga avsnittet om förslagen på sid 32. Där redovisas också två alternativa förslag, som författarna dock ser som mindre ändamålsenliga. Ett ytterligare alternativ med en lösning inom Stockholm stads bolagskoncern Stockholm Business Region AB (SBR) berörs kortfattat och ses som en möjlighet på längre sikt.

FILMKULTURELLT FRÄMJANDE

Utredningen föreslår att ett uppdrag läggs på Film Stockholm att i samverkan med en referensgrupp med representanter för de tre kvarvarande AV-centralerna (Medioteket i Stockholm, AV-centralerna i Järfälla och Botkyrka) samt företrädare för festivaler - utreda relevanta aspekter på film i skolan. **Utredningen föreslår** också att Film Stockholm får ett uppdrag att utreda/beskriva vilka effekter som kan uppnås genom ett medvetet användande av den lokala biografen.

Skälen till förslagen ligger i de delvis stora skillnader i filmkulturella insatser som finns mellan länets 26 kommuner. Mycket av den verksamhet som ändå sker är både ändamålsenlig och effektiv, och det är med erfarenheter därifrån och genom stöd från SLL:s Film Stockholm, som fler kommuner kan bli delaktiga. En viktig roll spelar den lokala biografen, som idag inte bara är en plats för filmvisning, utan för en rad andra kulturella och sociala aktiviteter. Genom konkret vägledning och goda exempel kan processen att utveckla samverkan med skolan, de lokala mediecentras roll och lokala biografers verksamhet underlättas och ges god kvalitet.

STRATEGISK PLAN FÖR FILMEN

Utredningen föreslår att en strategisk plan med uppföljningsbara mål för filmen i regionen upprättas och uppdateras årligen, och kopplas till indikatorer för bedömning av måluppfyllelse. I **bilaga 5** redovisas förslag som diskussionsunderlag för fortsatt arbete med indikatorer och deras användning.

Skälen till förslagen ligger i att det idag framstår som allt mer angeläget att lyfta fram regionala perspektiv på kulturell verksamhet i stort, och samtidigt se till kulturens gynnsamma effekter på regionens kreativa näringar. SLL:s pågående arbete med att utveckla en regional kulturstrategi syftar bland annat till att öka tillgängligheten till och deltagande i kulturlivet och stärka möjligheterna till konstnärlig utveckling. Även digitaliseringens möjligheter och utmaningar kan ses i ett regionalt perspektiv. Mot bakgrund av filmens starka roll inom kulturen och de kreativa näringarna är det rimligt att som en följd av en regional kulturstrategi och RUFS 2050, utveckla en strategisk plan för filmen i regionen och att etablera system för att följa upp och utvärdera insatserna.

… OM TRE TILL FEM ÅR!

Givet de goda förutsättningarna och de ambitioner som SLL och Stockholms stad tillsammans med kommuner och andra aktörer i regionen har, finns anledning att vara optimistisk inför framtiden. Inom räckhåll ligger en utveckling som om några år innebär:

- Ett tydligt och resursstarkt filmproduktionscentrum är etablerat – här kallat **Filmproduktion Stockholm**. Centret drivs av Stockholms stad och SLL och arbetar i nära samarbete med branschen i regionen. En rad partnerskapsavtal finns med kommuner (även utanför länet) och med andra regioner och aktörer med intressen i kreativa näringar och ny teknologi. Samarbeten med högre utbildningar och forskning är välfungerande och ger kompetensutveckling samt fördjupning och breddning av rörliga bilder och digitala medias möjligheter.

- Filmproduktionscentret knyter ihop ett väl fungerande talangutvecklingsarbete med professionell filmproduktion och samfinansiering. De talanger som kommer fram i regionens talangutvecklingsprogram ges goda förutsättningar att i regionen debutera med sina första långa filmer för bio.

- 50 procent fler filmproduktioner än 2017 - både nationella och internationella - sker i regionen och sysselsätter en ökande andel av de i regionen bosatta professionella. Ökningen är resultat av en kombination av intensifierat filmkommissionsarbete, systematiskt arbete för att underlätta filminspelningar och ökade samproduktionsinsatser från **Filmproduktion Stockholm**. Stockholmsregionen ligger i framkant med innovationer och tillämpningar för rörliga bild inom bl.a. VR-teknologi. Kreativa näringar spelar en allt större roll i regionen.

- Årligen investerar **Filmproduktion Stockholm** cirka 30 mnkr i samproduktioner, som genererar verksamheter i regionen till ett värde av över 90 mnkr. De filmer som produceras med regionalt stöd är av hög kvalitet och flera blir publikfavoriter. Festivaldeltagande och priser bekräftar den höga nivån.

- Många av de filmer som produceras i regionen levandegör för regionen relevanta berättelser – värderingar, attityder, personer, platser, händelser mm. Filmerna når ut både nationellt och internationellt och bidrar till bilden av Stockholm som region och stad och stärker varumärket.

- Länets alla kommuner har någon form av skolbioverksamhet, där filmpedagogik och mediekunskap spelar viktiga roller i undervisningen. Lokala **mediecenter och biografer** med bred kulturell och social verksamhet etableras i fler kommuner. Verksamheterna utvecklas och får stöd av regionens gemensamma resurscentrum för film och rörliga bilder. Biogåendet ökar.

…om inget görs riskerar denna gynnsamma utveckling att utebli.

BAKGRUND

Den som redan har en översiktlig bild av filmen i regionen och regionala satsningar i Sverige, kan med fördel gå direkt till nästa avsnitt: "Utmaningar för Stockholmsregionen"

FILMPRODUKTION – BÅDE KULTUR OCH NÄRING

Filmbranschen är en del av de kulturella och kreativa verksamheterna. Till den kreativa sektorn räknas vanligen också dataspel, design, foto, konst, musik, media, mode, litteratur, reklam/PR, scenkonst, kulturarv, slöjd och hantverk.

FILMBRANSCHEN

Den svenska filmbranschen är till sin ekonomi en liten men till sitt innehåll väsentlig del i både kulturen och i de kreativa verksamheterna. Sektorn är dynamisk och olika delar av den överlappar varandra med otydliga avgränsningar. Det är bl.a. därför svårt att ge precisa siffor. Följande uppskattningar kan ändå ge en bild av sektorns betydelse:

- I Stockholms län omsatte 2013 den kulturella och kreativa sektorn inklusive filmbranschen 260 miljarder kronor. 84.000 personer i länet arbetade 2013 inom kulturella och kreativa näringar. Förädlingsvärdet av kulturella och kreativa näringar utgjorde 2013 6,4% av bruttoregionprodukten. (Volante, rapport 16:01, *Stockholms kreativa ekonomi*, 2016).
- 42% av Sveriges kulturella och kreativa verksamheter fanns 2013 i Stockholms län. (Volante, rapport 16:01, *Stockholms kreativa ekonomi*, 2016).
- Svensk filmnäring omsatte 2016 ca 11 miljarder kronor totalt i Sverige (Filminstitutet, *Filmåret i siffor 2016*).
- Filmbranschen i Sverige utanför TV-bolagen sysselsätter cirka 5.000 personer på heltid och därutöver cirka 10.000 personer på deltid. (Boston Consulting Group, *Svensk Filmnäring 2015*)
- Området film/tv hade 3 677 företag med 8 598 anställda i Stockholms län år 2011 och allt tyder på att fler tillkommit sedan dess. (Stockholms läns landsting 2016, *Berättelser i vår tid*)
- De tre enskilt största finansiärerna av svensk filmproduktion är Svenska Filminstutet (346 milj kr 2016), de fyra stora filmregionerna (tillsammans cirka 140 milj kr, varav Film i Väst cirka 100 milj kr) och Sveriges Television (cirka 100 milj kr).

FILMKULTURELLT FRÄMJANDE

Filmen är en av vår tids viktigaste kulturyttringar och påverkar människors uppfattning om sig själva och andra. Tillgång till god film, förståelse av filmens uttrycksmedel och påverkanspotential tillsammans med möjligheter till eget skapande av rörliga bilder är viktiga delar av demokratins fundament. Kommuner och regioner/landsting har här en stor viktig roll inom kulturpolitiken och utbildningspolitiken.

Under hösten 2017 genomförde landstinget en enkät riktad till kommunerna för att undersöka hur behov och önskemål formulerades avseende stöd från Länskulturfunktionerna. Av enkätsvaren och efterföljande diskussioner framgår att man över lag efterfrågar att landstinget tar en roll som

samordnare av insatser som är svåra för enskilda kommuner att själva svara för inom följande områden:

SKOLBIO OCH FILM I SKOLAN, SKAPANDE SKOLA

Enligt en aktuell enkät genomförd av visningskonsulenten vid Film Stockholm saknar 11 av länets kommuner skolbio. Det är ett resultat av förändringar i ekonomiska, organisatoriska och tekniska förutsättningar i skolan. Ett stort ansvar vilar idag på varje enskild lärare att ha kompetens inom filmens klassiska och aktuella repertoar, rättighetsfrågor och teknik. Skapande skola är tillfälliga projekt som är lokala och beroende av eldsjälar. En regional struktur saknas.
Stockholms stads verksamhet Medioteket drivs av utbildningsförvaltningen med uppdrag att förmedla film till skolor i staden. Man har idag 27 000 titlar, främst som strömningstjänst, samt skolbioverksamhet och pedagogiska projekt. I länet finns endast två AV-centraler kvar med likartat uppdrag – i Järfälla i norr och Botkyrka i söder. Flera av länets filmfestivaler liksom några fria aktörer erbjuder också skolbio, oftast som event under begränsad tid och utan samordning med ordinarie verksamheter.

UTVECKLING AV KULTURSKOLESAMVERKAN

I den kulturskoleenkät som under hösten 2017 sammanställts av SLL framgår att tolv kommuner erbjuder någon form av rörlig bild i sitt kursutbud i kulturskolan. Kulturskolan är en möjlighet för även de yngsta att pröva på den rörliga bilden som uttryck. Landstinget inledde 2016 ett utvecklingsprojekt för att utreda hur en samverkan mellan kommunerna kan utformas.

FRITIDSGÅRDAR OCH SOMMARJOBB

På fritidsgårdarna finns möjlighet att fånga upp intresset hos ungdomar och i flera kommuner har de blivit verkstäder där nya talanger har kommit fram. Film Stockholm driver ett nätverk för dessa fritidsgårdar och fritidsgårdarna är ofta samarbetsparter i landstingets årliga sommarjobbssatsningar. Under 2017 arbetade 186 ungdomar i kulturella sommarjobb varav 78 med film. Ytterligare 20 ungdomar fick filmjobb direkt genom stadsdelarna i samverkan med SLL/Film Stockholm. Satsningar på fritidsgårdar ser olika ut i kommunerna men utveckling av verksamheten är ett viktigt steg för ungdomar på väg från amatör till nästa trappsteg i ”filmtrappan”.

FORTBILDNINGAR

Det finns ett stort behov av fortbildningar inom film/rörlig bild för pedagoger inom förskola, skola, fritid och kulturskola men också för personal inom vård och omsorg och för personal på lokala fristående biografer.

FILM I VÅRDEN

Film i vården drivs av landstinget genom Film Stockholm som projekt inom rehabilitering, äldrevård och inom psykiatrin. Forsknings- och utvecklingsprojekt i samverkan med Hälso- och sjukvårdsförvaltningen drivs av Film Stockholm och av Kompetenscentrum för kultur och hälsa. Inom kommunerna finns stora behov av utveckling och samordning av kultur inom äldreomsorg, demensvård, psykiatri samt inte minst för gruppen unga med funktionshinder.

BIOGRAFERNA OCH VISNINGSFRÅGOR, FESTIVALER

För den lokala kulturen är biografen en viktig mötesplats. Den kan användas för visningar av repertoarfilm, festivalfilm från olika språkområden och med olika teman, utsändningar från internationella teatrar och operahus, för skolfilmer och spelevent. Idag saknar fyra kommuner helt en egen biograf och i många kommuner är det avsevärda avstånd att ta sig till biograf. Genom inrättandet av tjänsten visningskonsulent på Film Stockholm så har ett systematiskt arbete inletts för att utveckla området. De små biograferna och oberoende distributörerna har en tuff marknad och behov finns för att stärka strukturerna så att medborgarna i hela länet får tillgång till en mångfald av film. Stockholms stad verkar för att utveckla fler visningsplatser och beviljade 2016 stöd till fem fristående aktörer att göra förstudier för etablering av nya visningsplatser för kvalitetsfilm. Stockholms stad och landstinget för sedan ett par år samtal om hur de många festivalerna ska stöttas på bästa sätt.

VIKTIGA AKTÖRER FÖR FILMSATSNINGARNA I STOCKHOLMSREGIONEN

Filmregion Stockholm Mälardalen (FRSM)

I Sverige finns fyra etablerade filmproduktionsregioner, varav Stockholmsregionen är en. Film i Väst är den överlägset största med en årlig filminvesteringsvolym på cirka 100 milj kr. Film i Skåne investerade 2016 cirka 14 milj och Filmpool Nord cirka 13 milj kr. Filmregion Stockholm Mälardalen hanterade 2017 filminvesteringar om drygt 10 milj kronor.

Effekterna av regionala filminvesteringar i Europa och Sverige är väldokumenterade och visar återkommande på att varje investerad krona genererar tre gånger så mycket i regional spendering. Detta bidrar till regional sysselsättning och tillväxt och ger pengar tillbaka i form av skatter. Filmregion Stockholm-Mälardalen (FRSM) är ett regionalt produktionscentrum etablerat 2007 av Solna stad, Botkyrka kommun och regionförbundet Örebro län (idag Region Örebro län) i samverkan med den regionala filmbranschens intresseförening (idag Filmallians Stockholm-Mälardalen). FRSM har formen av ett aktiebolag ägt av en ekonomisk förening där åtta kommuner, två regioner, Åland samt branschorganisationen Filmallians Stockholm Mälardalen är medlemmar[4]. Enskilt största medlem är Stockholms stad. Styrelsen utses av aktiebolagets bolagsstämma och består av företrädare för kommuner och bransch. Verksamheten finansieras främst genom invånarantalbaserade medlemsavgifter till den ekonomiska föreningen[5] och genom olika projekt, varav det största är det EU-finansierade Smart Kreativ Stad. Stockholms läns landstings kulturnämnd bidrar därutöver med ett stöd till den filmkommissionära verksamheten med 500 tkr per år, men är ej formellt medlem.

[4] Per 2018-02-01 är fanns följande medlemmar i organisationen: Gotlands kommun/Region Gotland (genom Gotlands filmfond AB) Danderyds kommun, Haninge kommun, Nacka kommun, Sala kommun, Köpings kommun, Sollentuna kommun, Stockholms stad, Region Örebro län (t.o.m. 2018) och Ålands landskapsregering samt Stiftelsen Filmstadens Kultur/Solna stad och Filmallians Stockholm-Mälardalen. Ytterligare en kommun har deltagit men avslutat sitt medlemskap under perioden (Botkyrka). Örebro har beslutat att lämna, men fullgör sina åtaganden hela 2018.

[5] Finansieringen av organisationen baseras på en medlemsavgift om 4 kronor per capita för kommunerna; en modell inspirerad av Stockholm Business Alliance (dotterbolag till SBR som samlar kommuner i den större Mälardalsregionen i främjande insatser för gemensam näringslivsutveckling).

FRSM är på liknande sätt som Film i Väst, Film i Skåne och Filmpool Nord en viktig aktör när det gäller investeringar i samproduktion av film och TV. FRSM bereder ärenden för beslut i flera olika investeringsfonder, bl.a. Film Capital Stockholm. Från en relativt blygsam start har filminvesteringarna gradvis vuxit till en nivå i paritet med investeringarna i Skåne och Norrbotten, dvs drygt 10 milj kr per år. Den totala omslutningen 2017 har uppgått till drygt 12 mnkr (varav 2,6 mnkr från EU) och bolaget har 7 anställda. De kommunala medlemsavgifterna uppgår till 5,2 mnkr varav Stockholms stad svarar för 3,7 mnkr. Samproduktionsverksamheten skiljer sig från övriga filmregioner i det att FRSM inte investerar ur det egna bolaget utan istället agerar mäklare till andra investeringsbolag vilka FRSM på olika sätt samarbetar med (tabell 1)

FRSM har under perioden 2014-18, genom sin mäklande funktion, allokerat ett investeringskapital om totalt ca 62 mnkr ur de fonder man hanterar (i snitt ca 12 milj per år). Filmregion Stockholm-Mälardalen (FRSM) beräknar att de under 2016 investerade 11 milj kr genererade över 80 milj kr i spendering i regionen[6].

Bolag	Ägande	Finansiär, mnkr 2014-18	Kommentar
Film Capital Stockholm AB	FRSM 100%	Stockholms stad, via SBR Ca 42 mnkr	Bolaget etablerades i samband med Stadens inträde 2015. Representanter för Staden har majoritet i bolagets styrelse.
Gotlands filmfond AB	Gotlands kommun 80%, FRSM 20%	Gotlands kommun Ca 15,5 mnkr	FRSM:s vd är ledamot i bolagets styrelse
Örebro läns filminvestering AB	FRSM 100%	Region Örebro 1 mnkr	Oviss framtid för bolaget maa Region Örebros utträde ur FRSM
FIlminvestering i Örebro AB		Privat 1,5 mnkr	Privat. (Grundat av FRSM:s externe ekonom)
Spellbound capital AB	Privat.	Privat 2,7 mnkr	FRSM:s vd är ordförande i bolaget.

Tabell 1. Fonder som FRSM hanterar.

Utöver ovanstående bolag med mer formell koppling till FRSM finns även en dialog kring investeringar, och vid tillfällen också samarbete i enskilda film- och tv-projekt, med parter som Ålands landskapsregering, Norrköpings filmfond med flera.

FRSM bedriver en uppskattad filmkommissionär verksamhet i nära dialog med Stockholm Business Region och dess varumärkes- och platsmarknadsföringsarbete. Filmkommissionären marknadsför Stockholm och övriga regionen både nationellt och internationellt, via nätverk och filmfestivaler.

[6]Värdet på spenderingen är FRSM:s egen approximation bestående av både faktiska data och estimat. Tre kategorier har inkluderats: (i) produktioner som Filmregionens nätverk av investeringsbolag har tagit beslut om 2016 att investera i, (ii) produktion/projekt som Filmregionen eller något bolag inom dess nätverk gett stöd till 2016 samt (iii) produktioner som Filmregionen eller något av bolagen i dess nätverk av investeringsbolag investerat i eller gett stöd till, och som haft premiär under 2016.

Kommissionären faciliterar även förfrågningar om inspelning i regionen genom att förslå lämpliga inspelningsplatser och bistå i tillståndsprocessen. Det är en allmän bild att den filmkommissionära resursen inom FRSM idag är otillräcklig i förhållande till efterfrågan.

Flera av de filmer som kommit till genom FRSM:s stöd, har blivit både publika och konstnärliga framgångar med deltagande i ett stort antal internationella filmfestivaler, bl.a. Berlinale, Copenhagen PIX, Women's International Filmfestival Seoul, Durban International Film Festival, IDFA Amsterdam.. Här märks bl.a. de guldbaggebelönade filmerna *Flickan mamman och demonerna* och *Den allvarsamma leken*. En svårighet för regionens kreatörer och producenter, är att det finns ett glapp mellan talangutveckling och filmfinansiering. Bland de filmer som fått utvecklingsstöd genom SLL-finansierade Filmbasen/STHLM Debut men inte samfinansiering från FRSM märks bl.a. guldbaggebelönade debutlångfilmerna *Tjuvheder* och *Dröm vidare.* En konsekvens av detta glapp blev finansieringsbekymmer och sämre förutsättningar för produktionerna, som ändå kunde genomföras tack vare finansiering och professionellt arbete i andra regioner än Stockholm.

Stockholms stad

Under 2016 publicerade kulturförvaltningen i Stockholms stad en rapport om de aktuella stöden till filmverksamhet i staden och landstinget. (*Filmstöden i Stockholms stad och Stockholms läns landsting*, Stockholms stad, 2017) Rapporten konstaterar att både Staden och landstinget har ökat sina resurser till film perioden 2014-16. Stadens stöd via kulturnämnden har ökat från 5,9 mnkr till 14,8 mnkr per 2016. Det utökade stödet har framförallt riktats mot stadens många filmfestivaler samt även möjligheter för aktörer att etablera nya kvalitetsbiografer och andra visningssammanhang med visst fokus på ytterstaden. I beloppet ingår även stadens medlemsavgift i Filmregion Stockholm-Mälardalen om 3,6 mnkr, motsvarande 4 kronor per capita, sedan 2015.

Utöver detta bidrar staden, via näringslivsbolaget Stockholm Business Region, till satsningen på professionell film- och tv-filmproduktion genom att allokera medel till investeringsbolaget Film Capital Stockholm som förvaltas av Filmregion Stockholm-Mälardalen. Totalt har staden allokerat drygt 42 mnkr till Film Capital perioden 2014-18. Kommunstyrelsen avsätter även årligen 1 mnkr till filmpriset *Stockholm Impact award* som delas ut i samband med Stockholms filmfestival.

Staden antog under 2016 en särskild strategi som ett styrdokument för stadens nämnder och bolagsstyrelser gällande utveckling av filmen, i vid mening, inom staden. Strategins huvudsakliga syfte är att göra staden mer "filmvänlig". Målet är att "öka stadens konkurrenskraft när det gäller besöksnäring och näringsliv samt att skapa arbetstillfällen, framförallt för filmarbetare som bor i staden." Så ska bland annat ske genom en enklare och mer tydlig tillståndsgivning och tillgängliggörande av stadens lokaler, men också genom att delta som medlem i Filmregion Stockholm-Mälardalen. Strategin uttalar även behovet av "att stödja lokala filmaktörer i syfte att stärka, bredda och komplettera kvalitetsfilmsutbudet samt att göra det tillgängligt för alla." Strategin följs upp genom att kommunstyrelsen vartannat år inlämnar en rapport kring hur strategin efterlevs och vid behov lämnar förslag till förbättringsåtgärder.

Rapporten *Filmstöden i Stockholms stad och Stockholms läns landsting* konstaterar också att stadens och landstingets filmstöd i flera fall överlappar varandra. Det gäller bland annat stöd till ett antal filmfestivaler och biografer samt Filmregionens kommissionära verksamhet. I dialogen mellan staden

och landstinget har följande utvecklingsområden identifierats: skolbions framtid, utveckling av det nuvarande samarbetet kring en filmpedagogisk konsulenttjänst, samlad strategi för stöd till och samordningsinsatser för filmfestivaler samt att täta glappet mellan den talangutveckling som Film Stockholm/Filmbasen bedriver och de möjligheter till samfinansiering som i regionen kan erbjudas nya filmare. I samband med det senare utvecklingsområdet beskrivs också behov av mer pengar till filmproduktion, då de samlade regionala resurserna är svagare än i de övriga produktionsregionerna. Det gäller särskilt den typ av kvalitetsfilm som har Guldbaggebelönats under senare år. Här beskrivs även det eventuella behovet av en gemensam portal för filmstöden i syfte att förenkla och tydliggöra hur det samlade regionala filmstödet från flera aktörer ser ut. Sist men inte minst beskrivs behovet av en regional filmstrategi i syftet att samordna stadens, landstingets och övriga filmverksamma länskommuners olika insatser.

Stockholms läns landsting (SLL)

SLL investerade 2016 11,5 mnkr miljoner i satsningar relaterade till rörlig bild. År 2016 publicerade landstingets kulturförvaltning två rapporter som grundligt beskriver läget för filmen i länet, *Berättelser i vår tid – en analys av filmlivet i Stockholms län* samt *Var visas filmen? om förutsättningarna för visning av film i Stockholms län.*

Landstinget fördelade 2017 stöd om 5.670 tkr till olika verksamheter och enskilda projekt inom film, så som exempelvis filmpedagogisk verksamhet, barns och ungas eget skapande samt ett flertal filmfestivaler med olika inriktningar och visningsområden. Landstingets utförare av kontinuerlig verksamhet är det regionala resurscentret/länskulturfunktionen Film Stockholm/Filmbasen som i samarbeten med andra aktörer såsom kommuner, fria filmare, föreningar, akademi och studieförbund utvecklar strukturer för långsiktiga satsningar i utveckling och innovativa processer.

Som länskulturfunktion och regionalt resurscenter har Film Stockholm en samordnande roll och är en organisation som ska verka för utvecklingen av filmkulturen och den rörliga bilden i samtliga kommuner i länet. Film Stockholms uppdrag är att utifrån ett filmkulturellt perspektiv arbeta med stöd till filmpedagogik, visning och spridning samt stöd till talangutveckling/produktion. Arbetet bedrivs ute i länets kommuner genom samverkan med lokala aktörer för att stärka och utveckla film i skolan, fortbildningar för pedagoger, workshops på fritidsgårdar och sommarjobb med film för unga. Konsulenten för visning och spridning samverkar med lokala biografägare och kommuner med målet att alla kommuner i länet ska ha en biograf och att verksamheterna anpassas till den lokala publiken och kommunens behov.

Film Stockholm har ett särskilt uppdrag att utveckla metoder för att använda film och rörlig bild inom vårdsektorn. Arbetet med film i vården är inriktat på att nå ut med film och samtal till vårdinstitutioner och skapande i rörlig bild för äldre och psykiskt funktionshindrade. En innovativ spetsverksamhet pågår i samverkan med vårdcentraler för att utveckla VR som verktyg i behandling av fobier. I samverkan med Danderyds sjukhus smärtrehab finns sedan ett antal år verksamhet med kultur på recept, en verksamhet som involverar flera av landstingets Länskulturfunktioner.
Film Stockholms arbete med talangutveckling utgår från tanken att genom att låta många prova på att skapa i rörlig bild i skolan och på fritiden fånga upp de talanger som finns i regionen och ge dem en väg in i professionen. Genom samverkan med skolor och fritidsgårdar anordnas lokala filmfestivaler för de filmer som skapats på plats. Några av filmerna kvalificerar sig sedan för visning

på den regionala filmfestivalen Stockmotion med avdelningar för skolfilm och åldersindelade visningskategorier som genomförs årligen.

Talangutvecklingen sker sedan vidare i verksamheten vid Filmbasen i Alby, Botkyrka, där en rad workshops, seminarier och events anordnas varje år. Genom ett ansökningssystem utdelas projektstöd, teknikstöd och stöd till nya filmprojekt. Sedan starten av Filmbasen har man utvecklat särskilda satsningar för att lyfta de manusförfattare/regissörer/producenter som har en långfilmsidé, att kunna gå från idé fram till produktionsstart. Genom verksamheten STHLM Debut, vill man ge möjlighet för regionens främsta talanger att långfilmsdebutera. Verksamheten sker i samverkan med Filmregion Stockholm-Mälardalen och Stockholms Filmfestival med avsikten att därigenom ge möjlighet till finansiering av filmproduktionen och visningsmöjligheter vid festivalen. Under de sex år som STHLM Debut verkat, så har ett antal mycket framgångsrika filmer producerats men övergången från utvecklingen av projektet vid Filmbasen till den professionella finansieringen har inte fungerat tillfredsställande vilket inneburit att flera av projekten (bl.a. Tjuvheder och Dröm vidare) fått söka sig till andra filmregioner för finansiering och inspelning.

LÄNET

Satsningarna på film och rörlig bild inom länets 26 kommuner ser olika ut och kan ingå i verksamheter inom flera förvaltningar, förutom kultur och fritid också utbildning, näringsliv, turism och omsorg. Fyra kommuner saknar helt egen biograf. Endast tre kommuner har egen AV-central/Mediecenter – Stockholm, Järfälla och Botkyrka.

I Stockholms län finns 155 biografsalonger varav 111 drivs av SF/Svenska Bio och 44 drivs av ideella aktörer. Biograferna hämtar sina filmer från distributörer som säljer rättigheterna för ett bestämt antal visningar. Ett antal mindre distributörer är bärare av ett utbud som kompletterar det kommersiella utbudet. I länet genomförs årligen fler än 50 filmfestivaler – allt från små temafestivaler till Stockholms Internationella filmfestival.

DE TRE ANDRA FILMPRODUKTIONSREGIONERNA

FILM I VÄST

Film i Väst är ett av Västra Götalandsregionen (VGR) helägt aktiebolag med säte i Trollhättan och är det största regionala filmproduktionscentret i Sverige. Bolagets styrelse väljs av regionfullmäktige och består uteslutande av politiska representanter. Målet för Film i Västs verksamhet är ”investera i Film och TV-drama av hög konstnärlig kvalitet och/eller hög publik attraktionskraft. Film i Västs samproduktioner ska ge nationell och internationell lyskraft samt nå och angå de flesta medborgare i Västra Götaland.”.

Sedan starten 1992 har Film i Väst samproducerat närmare 600 svenska och internationella långfilmer, dokumentärfilmer och TV-drama samt ytterligare cirka 400 kortfilmer och korta dokumentärfilmer. Bolagets framgångar inleddes med samarbetet med det svenska produktionsbolaget Memfis film och regissörer som Lukas Moodyson (”Fucking Åmål”, 1998) och

Josef Fares (”Jalla! Jalla!”, 2000) och det danska produktionsbolaget Zentropa och regissör Lars von Trier, som sedan ”Dancer in the dark”, 2000, har gjort alla sina filmer i samproduktion med FiV.

Finansieringen av Film i Väst uppgick 2016 till cirka 95 mnkr. Av dessa stod VGR för 87 mnkr (29 mnkr från regionutvecklingsnämnden och 58 mnkr från kulturnämnden) och kommunerna Göteborg, Trollhättan och Vänersborg för tillsammans drygt 8 mnkr. Utöver detta hade Film i Väst samproduktionsintäkter om 20 miljoner. 2016 investerades cirka 98 mnkr i samproduktion av film och tv-drama. Bolaget hade detta år 11 medarbetare.

Den filmkulturella verksamheten i Västra Götaland är organiserad genom den regionala kulturförvaltningen Kultur i Väst (KiV) samt regionens kulturenhet som är beställare av verksamhet från KiV. Ca 3 tjänster inom KiV är inriktade mot film, därtill kommer ett antal externa aktörer som får bidrag för olika projekt. Området film har ingen fast budget utan medel äskas år från år.
Beslut om samproduktion fattas av produktionsansvarig på delegation av bolagets styrelse. Till villkoren hör bland annat att minst 100% av Film i Västs insats i ett projekt ska spenderas på löner, tjänster eller varor med hemmahörighet i regionen. Insatsens storlek relateras normalt till den mängd produktion som görs i regionen. Som samproducent kräver Film i Väst del av producentens intäkter från exploateringen av filmen från första kronan, avräknat stöd, lån och garantier till filmprojektet.

Film i Västs samproduktioner stod 2016 för hälften av de svenska långfilmspremiärerna på biograf. Film i Väst har som strategi att behålla sin ledande roll i europeiskt filmliv genom att mixa utmanande och nyskapande arthouseprojekt med filmer av god kvalitet som får en stor spridning regionalt, nationellt och internationellt.

FILM I SKÅNE

Film i Skåne AB är sedan 2009 ett dotterbolag inom koncernen Business Region Skåne, som till 85% ägs av Region Skåne och till 15% av kommunförbundet Skåne. Verksamheten startades dock redan 1995 och drevs fram till 2001 som en ideell förening. 2000 startades samproduktionsverksamheten (produktionscentret) vilket föranledde en omorganisation. Till skillnad från Film i Väst bemannas Film i Skånes styrelse ej av politiker utan endast av personer från relaterad bransch och akademi.
Film i Skåne är ett regionalt resurs- och produktionscentrum för film som arbetar med två uppdrag: dels främjande av filmkulturell verksamhet, vilken i huvudsak finansieras av kulturnämnden inom Region Skåne, dels tillväxt i Skåne genom filmproduktion, vilken i huvudsak finansieras genom uppdragsavtal med Business Region Skåne. I Business Region Skånes ägardirektiv för Film i Skåne AB slås det fast att: ”Bolaget [Film i Skåne AB] ska i samverkan med Skånes kommuner, näringsliv och andra relevanta aktörer främja filmkulturell och filmpedagogisk verksamhet i Skåne, delta i samproduktion av film samt attrahera filmproduktion till Skåne. Detta ska ske genom konsultativ verksamhet, samproduktion av filmkulturella arrangemang, filmkommissionsarbete, filmstudiodrift, samt investering i filmproduktion som genomförs i Skåne eller produceras av skånska produktionsbolag. Bolaget ska därvid vårda varumärket ‘Skåne’ så att det övergripande målet att stärka marknadsföringen av Skåne uppnås.”

Film i Skåne omsatte 2016 ca 30 mnkr. Ca 16 mnkr investerades i fyra långfilmer, tre tv-dramaprojekt, nio dokumentärer och ett antal kortfilmer och transmediaprojekt. Detta skapade

enligt bolaget en total omsättning motsvarande ca 144 mnkr, varav ca 64 mnkr spenderades i Skåne. Antalet tjänster med inriktning filmkulturell verksamhet är 2 – 3 tjänster inom FiS och därtill kommer regionalt finansierade tjänster förlagda till andra aktörer såsom FilmCentrum Syd, BoostHbg och Folkets Bio/Cineskåne.

Det filmkommissionära arbetet sker under varumärket Southern Sweden Film Commission. Diskussioner pågår för närvarande om anslutning av Blekinge, Halland, Kalmar och Kronoberg län till verksamheten. Tidigare fanns ett formaliserat regionalt kommissionssamarbete med Köpenhamn under namnet Öresund Film Commission.

Film i Skåne har vissa likheter med Filmregion Stockholm-Mälardalen i det att man samverkar med det lokala filminvesteringsinitiativet Ystad-Österlen filmfond. Denna stiftelse förvaltas av Ystad kommun men samlar även, mestadels lokala, privata aktörer. Även Malmö stad tar för närvarande ställning till att etablera en lokal filmfond i syfte att stärka den lokala filmkulturen och -näringen. Det preliminära förslaget är att årligen avsätta 3 mnkr till fonden och att skapa en tydlig koppling mellan fonden och Film i Skåne, så att stadens och regionens investeringar kan samverka på bästa sätt. Malmö stad har tidigare erfarenhet av filmfinansiering i enskilda projekt, däribland tv-serien Bron, och ger likt Stockholms stad även omfattande stöd till stadens filmkulturella verksamheter såsom kvalitetsbiografer och filmfestivaler.

FILMPOOL NORD

Filmpool Nord är en regional filmorganisation vars uppdrag täcker film/tv/rörlig bild som bransch, näring, kulturellt uttryck och pedagogiskt verktyg. Bolaget investerar i film- och tv-produktion samt ger personellt och tekniskt stöd till professionella, semiprofessionella, talanger, föreningar, pedagoger, barn och unga. Filmpool Nord drivs som ett aktiebolag och ägs av tolv kommuner i Norrbotten och Norrbottens läns landsting. Filmpool Nord startade sin verksamhet 1992 och var Sveriges första regionala resurscentrum, som senare även blev ett regionalt produktionscentrum.

Filmpool Nords budget för 2017 är cirka 30 milj. SEK varav 12,9 milj i samfinansiering av lång spelfilm. Företaget har åtta anställda och för sju av dessa rör mellan 25 och 100 procent av tjänsten filmkulturell verksamhet. Man menar att man arbetar med ett enhetligt uppdrag där kombinationen kultur och näring ger synergieffekter.

Filmpool Nord arbetar även med olika projekt som inte är produktion. I projekten koncentrerar man sig på vissa utvecklingsområden inom den audivisuella industrin. I januari 2015 började projektet Talang AB/CD.

Se **bilaga 1** för en sammanställning av några nyckelfakta för de fyra filmregionerna.

JÄMFÖRELSE

Som jämförelse med de svenska regionala satsningarna kan Köpenhamns filmfond nämnas. Fonden startades 2013 på initiativ av de danska filmproducenterna i samverkan med nio kommuner och en rad andra branschaktörer. Fonden har tre anställda. Profileringen är långt driven åt det rent affärsmässiga. Under 2016 investerade man cirka 20 milj SEK i framför allt internationella film- och TV-produktioner med danska samproducenter. Ett kriterium är att inspelning och produktionsarbete

helt eller delvis ska ske i Köpenhamnsregionen. Bland produktionerna finns bl.a. *Bron, The Nile Hilton Incident, The Danish Girl* och *Wallander*.

UTMANINGAR FÖR STOCKHOLMSREGIONEN

I detta avsnitt beskrivs övergripande utmaningarna för en regional filmpolitik i Stockholmsregionen. Den bild som tecknas bygger i första hand på intervjuer och samtal med nitton individer som på olika sätt är intressenter i frågorna (se **bilaga 2**), men också på rapporter, publikationer och studier (källförteckning **bilaga 3**). Kommunernas behov och önskemål har i ett tidigare skede inhämtats genom enkät och samtal genomförda av landstingets kulturförvaltning. Författarnas reflektioner och delförslag markeras med ruta. I rapportens nästa avsnitt görs analyser och bedömningar med anledning av utmaningarna, och i det därpå följande avsnittet redovisas en mer utförlig beskrivning (än i tidigare avsnitt) av de tre huvudsakliga förslag som utredningen ser som mest angelägna med anledning av utmaningarna, analysen och bedömningarna.

UTMANING 1: SEKTOR I FÖRÄNDRING

Filmbranschen genomgår sedan flera år avsevärda förändringar. Film görs och ses av allt fler människor, sätten att sprida och se film är fler än via biograf och television. Framför allt har streamingtjänster tagit över. Utvecklingen innebär stora förändringar för de professionellt verksamma i branschen. Affärsmodellerna och konsolideringen av branschen har lett till, och leder alltjämt till, att stora aktörer tar över mindre och ännu större aktörer tar över stora aktörer. Ofta innebär det att koncernstrukturer kontrollerar hela värdekedjan från produktion till visning och spridning. (Netflix, Amazon, Murdoch/Shine, Nordisk Film, HBO) En effekt av detta är att allt färre fristående aktörer får del av de intäkter som genereras i visningsledet.

Affärsmodellerna är ett hot mot långsiktig utveckling av nya projekt utanför koncernerna och därmed mot överlevnad för fristående producenter. I de återkommande genomlysningar av den svenska filmbranschen som Boston Consulting Group gjort (2013, 2014, 2015), framstår ett tydligt och oroväckande mönster. Den del av branschen som visar film, är som helhet lönsam, medan den som producerar film är olönsam. Stora internationella aktörers ökande dominans innebär som BCG analyserade läget, att det finns risk för strömlinjeformning av innehållet. Det unika och originella riskerar att bli alltmer sällsynt och de fristående distributörer och biografer som presenterar ett ickekommersiellt utbud riskerar att slås ut. Stora koncerner kontrollerar även i Sverige alltmer hela kedjan från produktion till visning, och innehållet ska då passa flera marknader globalt. Denna situation innebär risk för att inhemsk produktion av många olika slag av värdefull svensk film utarmas, till men för publiken.

Mot bakgrunden av denna utveckling är utmaningen för en regional filmpolitik hur värdet av fristående produktionsbolag, distributörer och biografer i regionen ska ses och tillvaratas. Det behöver formuleras i en strategi för filmen i regionen.

UTMANING 2: TYDLIGHET OCH ROLLER

Ett flertal av de intervjuade från filmbranschen tar upp frågor som handlar om otydlighet. Denna uppfattning finns också hos flera av de andra intervjupersonerna. Man är oklar över vem som gör vad och vart man ska vända sig. Är det till FRSM eller till Stockholm Film Capital, eller till

filmkommissionären? Eller rent av till kommunen eller landstinget? Vad kan jag som producent få stöd och hjälp med? Man är också osäker på hur bedömningar av ansökan om stöd och medfinansiering handläggs, och efterlyser transparens och tydliga kriterier.

Det framstår som tämligen välgrundat att frågan om större tydlighet och klarare rollfördelning mellan regionens aktörer är en angelägen utmaning att anta. Frågan är hur, vilket visar behovet av en organisationsöversyn.

UTMANING 3: MOTVERKA UTFLÖDET AV TALANG OCH KOMPETENS

Stockholmsregionens position när det gäller produktion av spelfilm och TV-drama måste ses i ljuset av att stockholmregionen konkurrerar med de tre andra filmregionerna i Sverige (Film i Väst, Film i Skåne och Filmpool Nord) och med regioner och länder i Europa om lokalisering av produktionsarbete. Det är väl känt att en stor majoritet av EU:s länder erbjuder skatteincitament för lokalisering av produktion, att produktionskostnader är väsentligt lägre i flera länder och att det finns samproduktionsfonder som erbjuder betydligt större kapitalinsatser än vad Stockholmsregionen mäktar med.

I regionen bor ett stort antal personer med kreativa och tekniska spetskompetenser, men som finner sin sysselsättning i andra delar av landet och i Europa, inte i Stockholmsregionen. Det här innebär en pågående dränering av både professionell kompetens och talang. För de talanger som utvecklas i de regionala systemen finns alltför sällan ett tydligt steg ut i en professionell verksamhet i den egna regionen. Exempel på filmer som utvecklats i regionen men som fått svårigheter att finna finansiering regionalt har tidigare nämnts i rapporten (*Tjuvheder, Dröm vidare, Avalon, Måste gitt*). För att motverka denna kraft behöver glappet mellan talangutveckling och filmfinansiering tätas och volymen av produktionsverksamhet i regionen öka.

Regionen behöver arbeta med en samordnad strategi för att vårda och utveckla talang, och branschen behöver en tydlig regional organisation och resurser för detta. I detta arbete bör ingå att finna former för utökade kontakter med högre utbildningar inom området, framför allt Stockholms dramatiska högskola.

UTMANING 4: FILMENS POTENTIAL SOM TILLVÄXTMOTOR

När det gäller filmproduktionens inverkan på regionens tillväxt är läget oklart. En orsak är att de förväntade effekterna av vad som hittills satsats i Stockholmregionen inte annat än till en liten del, har mätts eller redovisats på ett regionalekonomiskt plan (sysselsättning, företagsetablering, varumärkeseffekter, besök) utan som i och för sig gynnsam filmintern statistik (publiksiffror, festivaldeltagande, investerade medel). Landstingspolitiken och kommunpolitiken har hittills därmed inte särskilt starka fakta-argument att satsa kommunala skattemedel här. Till detta bidrar att de tidiga förhoppningarna om att kunna göra filmfonder självfinansierade med vinster från produktioner inte infriats. Inte heller har hoppet om att med stort genomslag exponera den egna kommunen på film infriats, annat än i något enstaka fall (Millenium). Någon av de kommunala pionjärerna har beskrivit det som en desillusionering.

Det är inte alltid självklart - trots de mycket tydliga underlag och studier som finns om regionala satsningars positiva effekter - att anlägga ett regionalt utvecklingsperspektiv på dessa frågor och att

ha en realistisk förväntan på de omedelbara företagsekonomiska och kommunikationsrelaterade effekterna, särskilt i ett avgränsat kommunalt perspektiv. Avsaknaden av regionalt beslutsorgan med egen budget och övergripande perspektiv innebär här en påtaglig svårighet, som förhoppningsvis kan hanteras i det pågående regionaliseringsarbetet.

I en analys gjord av konsultbolaget Cloudberry på uppdrag av Stockholm Business region (*Filmfond_Stockholm Runaway Productions_Nov2014*) görs ett försök att uppskatta betydelsen av ökade finansieringsinsatser i Stockholmsregionen. I grova drag skulle enligt denna simulering en insats på cirka 25 milj kr göra att cirka det dubbla cirka 50 milj skulle spenderas i regionen och att de indirekta effekterna på underleverantörer och liknande skulle ge ytterligare 25 milj kr alltså tillsammans 75 milj kr för satsade 26 milj kr. Detta ligger i paritet med vad som framkommit i analyser som gjorts av Film i Väst och av Filmpool Nord, där man visat att varje satsad krona ger en effekt på drygt tre kronor. Man har också räknat om detta till effekten på bruttoregionalproduktionen, och där är faktorn 2,6 gånger varje satsad krona. Film i Västs investeringar i filmproduktioner 2016 som är knappt 100 milj kr, ger alltså knappt 260 milj kr i tillskott till bruttoregionprodukten i Västra Götaland. Det kan också beskrivas som sysselsättning, företagande och varumärkesbygge. Utfallet ligger i linje vad som framkommit i större europeiska studier av betydelsen av incitament för filmproduktion i en rad länder. (Mer optimistiska analyser gör gällande att multiplikatoreffekten av satsat kapital kan vara så hög som tio gånger. Filmregion Stockholm-Mälardalen (FRSM) beräknar att de under 2016 investerade 11 milj kr genererade över 80 milj kr i spendering i regionen.)

Den senaste studien av effekter av filminvesteringar, analyserar inte bara effekten på film- och mediasektorn utan också på den kreativa sektorn som helhet. Studien visar att de positiva effekterna av filmproduktion på sysselsättning, omsättning, varumärkesbygge i en region, går långt utöver filmsektorn och är betydande (SPI Olsberg*: Creative-Industries-Report-2017-07-31*).

En utmaning i Stockholmsregionen är att med fakta visa att filmen faktiskt är en unik och effektiv tillväxtkraft för regional utveckling, och att det gynnar kommunerna. En strategisk plan som följs upp mot relevanta indikatorer är en rimlig grund för fortsatt arbete. Författarna bedömer mot bakgrund av befintliga europeiska studier att ökade regionala satsningar på filmproduktion är kostnadseffektiva och lönsamma ur ett regionalt utvecklings- och tillväxtperspektiv även i Stockholmsregionen, och därför bör ökas.

UTMANING 5: FILM OCH TV SOM VARUMÄRKESBYGGARE

Även om förväntningarna på filmers varumärkesbyggande effekter ibland är alltför höga, så finns här goda möjligheter till profileringar genom de val som görs om framför allt filminvesteringar. Det handlar då inte i första hand om att lyfta fram platser, utan om att satsa på berättelser med regional relevans med tonvikt på de mjuka värden som regionen som helhet står för; öppenhet, transparens, mångfald, hållbarhet, för att nämna något av det som ingår i plattformen för ”Stockholm, Capital of Scandinavia”.

För att åstadkomma ett starkare varumärkesbygge med hjälp av film, behövs en tydlig investeringspolicy och kompetens att tillämpa den utan att ge avkall på filmiska kvalitetsbedömningar.

UTMANING 6: ”OUTREACH” – OCH SAMORDNING – ”SOCIAL TILLVÄXT”

På ett allmänt plan är det författarnas bedömning, att de modeller för det filmkulturella arbetet som redan idag finns på plats inom landstinget och flera kommuner, är ändamålsenliga, men inte tillräckligt utbredda eller samordnade. Här är utmaningen snarast det som kallas ”outreach”, vilket i klartext handlar om kommunikation, aktiviteter på olika platser i regionen och förstärkta personella och ekonomiska resurser. Förstärkningen gäller hela skalan från filmpedagogisk verksamhet, barns- och ungas eget skapande, tillgången till film på bio, talangutveckling, nätverkande och mentorskap till spjutspetssatsningar som *film i vården* och *VR*. Det är en utmaning att väga dessa intressen mot andra i budgetprocesserna i kommuner och landsting, även om kulturpolitikens nationella mål och dess mål på filmens område, fullt ut stöder sådana prioriteringar.

Att finna former för gemensamma filmkulturella verksamheter i regionen och samordning över kommungränserna och för regionala prioriteringar i Stockholmsregionen är en särskild utmaning. I vad mån avsaknaden av samverkansmodell i Stockholm spelar en roll härvidlag, kan diskuteras, liksom vad de samtal som nu förs om regionala strukturer kan leda till.

Till det regionala perspektivet kommer de utmaningar som utgörs av samverkan mellan förvaltningar inom respektive kommun. I många kommuner är de kommunala medlen för kultur fördelade till respektive skola, fritidsområde och omsorgsenhet. För att få en fungerande struktur är det alltså nödvändigt att man på kommunal nivå samverkar mellan utbildnings-, kultur- och fritids-, arbetsmarknads- och social-/omsorgsförvaltningarna.

UTMANING 7: REGIONALT PERSPEKTIV – REGIONALA BESLUT?

Riktlinjerna för länets utveckling inom en rad samhällssektorer arbetas fram av landstinget i samverkan med kommunerna. Den nu antagna Regional utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUFS 2050, öppnar möjligheter att finna former för samordning och gemensamma beslut. Planen är emellertid endast rådgivande och i avsaknad av en formell regional beslutsstruktur blir landstingets mandat otydligt. Kommunerna efterfrågar initiativ och en samordnande roll från landstinget inom kulturellt främjande. Landstinget kan till detta svara med erbjudanden om strukturella tjänster för kommunerna att gå med i eller låta bli. Denna kommunala valfrihet begränsar möjligheterna att bygga strukturer som når alla medborgare i länet. Det gör också systemet sårbart för förändringar i kommunala beslut och prioriteringar. Diskussioner pågår om att omvandla strukturen i Stockholms län till att bli en regionorganisation i likhet med landets övriga län. Förhoppningen är att detta skulle tydliggöra ansvar och mandat i en rad frågor. I avvaktan på ett sådant beslut är det upp till landstinget och kommunerna i länet att finna former för samverkan i konkreta frågor.

Det är författarnas förhoppning att filmfrågan kan vara ett gemensamt regionalt intresse, vars angelägenhet kan visa vägen för utveckling av samverkan och regionala beslutsfunktioner inom flera områden.

ANALYS OCH BEDÖMNINGAR

FILMPOLITIKENS DIMENSIONER

Politikens regionala intresse för filmområdet kan schematiskt och övergripande beskrivas i två dimensioner:

- **Den filmkulturella dimensionen**, där filmpedagogik, barns och ungas eget skapande, visningsverksamhet inklusive tillgången till biograf och till skolbio ingår. Kommuner och landsting är de huvudsakliga bärarna av denna dimension. Syftet är kulturpolitiskt och socialt, dvs att erbjuda invånarna tillgång till filmkulturen och att filmen kan fungera gynnsamt för bland annat demokrati och integration.

- **Näringsdimensionen**, där tillgången på produktionskapital, professionell talang och arbetskraft samt praktiskt och logistiskt stöd är förutsättningar för att utveckla en levande regional filmbransch och för att attrahera lokalisering av produktionsverksamhet till regionen. Filmregion Stockholm-Mälardalen (FRSM) är idag den huvudsakliga bäraren av denna dimension, som bygger på incitament och stöd av olika slag. I slutändan handlar det om regional utvecklingspolitik, där sysselsättning, kompetens, näringsverksamhet och marknadsföringen av regionens och dess varumärke står i centrum. Filmen kan i detta perspektiv sägas vara en metod att stärka regionen.

Dimensionerna överlappar varandra, något som är särskilt tydligt när det gäller talangutveckling. Det som börjar som ett fritidsintresse hos en ung människa, utvecklas via ett skolprojekt via kommunalt resurscentrum/mediaverkstad, vidare till Filmbasen och SthlmDebut till ett professionellt kompetensbyggande och vidare in i filmbranschen. Man kan beskriva det som att det finns en trappa som knyter ihop dimensionerna, där de olika aktörerna och deras roller kan identifieras.

STOCKHOLMSREGIONEN – OTYDLIG?

Framväxten av en satsning på filmen i Stockholmsregionen har en snart 20-årig historia och den har präglats av delvis andra förutsättningar än i de andra tre svenska filmregionerna. Detta har inte minst att göra med avsaknaden av en formell region, där istället Stockholms läns landsting, Stockholms stad och ett antal övriga regioner/landsting och kommuner i och utanför länet har funnit det nödvändigt att sjösätta olika egna satsningar genom åren. Det har också att göra med att film- och tv-branschen själv har varit en aktiv aktör i den regionala filmfrågan.

När det gäller frågan om tydlighet och rollfördelning som rör förutsättningarna för filmproduktion i regionen, bör den ses i ljuset av Stockholmsregionens särart som huvudstad och även i viss mån Stockholms stads val att stå utanför samverkansmodellen. Huvudstaden har ända sedan frågan om regional filmsatsning fördes upp på dagordningen 1998, inte tillfört resurser i paritet med de andra filmregionerna. Intrycket har varit att Stockholm ändå ansett sig tillräckligt attraktivt som produktionsplats, vilket till en del visat sig vara en rimlig bedömning. Det som har byggts upp organisatoriskt i regionen har tillkommit bl. a. på grund av önskemål från branschen, där Filmallians Stockholm Mälardalen (FAS) varit en av de drivande. Strategin blev att engagera så många kommuner som möjligt i att stå bakom det som idag är Filmregion Stockholm-Mälardalen. Kretsen av kommuner vidgades och en liten bas för verksamheten kunde etableras trots att Stockholms

kommun länge avstod från medlemskap. De svaga ekonomiska musklerna och det relativt klena kommunala deltagandet innebar att verksamheten inte blev så attraktiv som den skulle kunna vara, det gällde både samproduktionsfinansiering, utvecklingssatsningar och filmkommissionsarbetet.

När Stockholms stad 2014 bestämde sig för att bli medlem i FRSM och genom Stockholm Business Region (SBR) etablera en samfinansieringsfond (Stockholm Film Capital) var det ett stort och efterlängtat steg. Även om FRSM är involverade i fondens arbete finns hos intervjupersonerna en osäkerhet om vem som egentligen gör och bestämmer vad – Business region eller FRSM eller staden? Och vad gör FAS? Att branschen finns representerad som medlem och i styrelsen för FRSM är intressant och positivt ur samverkanssynpunkt, men det bygger på att FAS uppfattas som en legitim och representativ företrädare för branschen, något som är osäkert. Här finns också frågor om de privata och regionala fonder som är kopplade till FRSM. Hur hänger de ihop och vilka bestämmer? Är FRSM en mäklare för privata investerare, eller en företrädare för det offentliga? Vilka är prioriteringarna?

Konstruktionen med en ekonomisk förening där endast ett mindre antal av regionens kommuner är medlemmar, och inte heller Landstinget, bidrar till osäkerheten. Till det kommer att utvecklingssatsningar finns både inom FRSM och Landstinget och att företrädare för de olika delarna sitter på flera stolar. Så har exempelvis det hösten 2017 avgångna kulturborgarrådet i Stockholm haft ordförandepositioner inom såväl FRSM som Film Capital Stockholm och FRSM:s chef har ordförandeposten i en av de privata samproduktionsfonderna. Ur branschens synvinkel uppstår därmed en oklarhet i kommunikationen med FRSM; är det med en stöttande och coachande regional part man samtalar eller är det snarare en förhandling med en tuff finansiär? Och var är ingången i detta landskap?

Författarnas bedömning är att det behövs en organisatorisk renodling och tydliga prioriteringar för att minska otydligheterna och har därför lagt förslag om det. Att skapa en sammanhållen portal som ingång i hela systemet skulle komplettera den organisatoriska renodlingen.

PRODUKTIONSVOLYMER

Den svenska filmsektorn omsatte 2016 ca 11 miljarder kronor. Däri innefattas produktion av all slags film, visning och spridning. 22 svenska långfilmer och 23 svenska långfilmsdokumentärer hade premiär 2016. Av de 95 svenska filmprojekt (alla kategorier) som fick stöd av Svenska Filminstitutet under året producerades 68 av bolag i Stockholms län, 9 av bolag i Skåne, 9 av bolag i Västra Götaland, 6 av bolag i Västerbotten, 2 av bolag i Västernorrland och 1 av bolag i Västmanland. (*Filminstitutet: Filmåret i siffror 2016*) Var själva produktionsarbetet lokaliseras är till stor del beroende av finansieringskällan. De regionala fonderna ställer villkor för lokalisering och hur mycket av budgeten som måste spenderas i regionen. Det betyder att stockholmsbaserade bolag ofta förlägger produktionsverksamheten där pengarna finns, dvs utanför Stockholm.

I Stockholmsregionen sker den största delen av reklamfilmsproduktionen, medan spelfilmproduktion och annan produktion i stor utsträckning alltså sker bara delvis i Stockholmregionen och till stor del i de andra tre filmregionerna, framför allt Film i Väst. En genomsnittlig svensk spelfilm har en budget på 25 milj kronor men med stora variationer. Ett år med 30 långfilmsproduktioner ger en uppskattad

omsättning på 750 milj kronor. Till det kommer övrig film inklusive utländska filmer som till olika delar produceras i Sverige.

Betydelsen av regional finansiering av svenska långfilmer bedöms av branschen som mycket stor. Den utgör i många fall över 10 procent av en films budget och är pengar som kan vara den toppfinansiering som gör att projektet blir av. När Film i Väst medfinansierar produktioner med ca 100 milj kr per år, med krav på spendering i regionen, ger det synliga och väldokumenterade positiva effekter på det regionala näringslivet och ekonomin.

Stockholmsregionens fem filmfonder satsade under 2017 sammanlagt 10,4 milj i elva produktionsprojekt. Det betyder cirka 1 milj kr i snitt per projekt. Som jämförelse satsade Film i Väst 98,4 milj kr i drygt 30 filmer, såväl svenska som utländska, vilket ger cirka 3 milj kr i snitt per projekt. Möjligheten att med Stockholms små andelar väsentligt kunna påverka var pengarna ska spenderas blir därmed jämförelsevis begränsade, och därmed blir också den positiva effekten på regionens näringsliv och tillväxt mindre. FRSM beräknar att de under 2016 investerade knappa 11 milj kr ändå genererade över 80 milj kr i spendering i regionen. Det är en god utväxling.

Betydelsen av privat kapital är av motsvarande betydelse som de regionala pengarna när det gäller filmer som inte får stöd från Filminstitutet, och då är en regional mäklarfunktion viktig för att koppla privat kapital till för regionen intressanta projekt. För av filminstitutet stödda filmer är det privata kapitalet av mer begränsad betydelse.

Det är författarnas bedömning att antalet filmer som spelas in i Stockholmsregionen skulle öka, och de gynnsamma effekterna på regionen därmed bli väsentligt större, om tillgången på regionalt samproduktionskapital ökar.

LITEN VOLYM – STRATEGISK OMPRÖVNING?

Med tanke på att samfinansieringsvolymen i Stockholmsregionen är jämförelsevis liten blir frågan vilken strategi för framtiden som är realistisk. Om det inte går att öka finansieringsmedlen i närtid behöver fonderna sannolikt överväga att satsa större andelar i färre filmer, vilket kräver en kraftfullare profilering och vässade kriterier för beslut. Mot detta måste samtidigt vägas behovet av lågbudgetsatsningar i mindre produktioner och många små satsningar på marginalen för att stimulera mångfald. En sådan dubbel strategi ställer höga krav på professionellt och affärsmässigt beslutsfattande men bidrar sannolikt till större tydlighet för branschen.

En springande punkt är att samfinansieringsmedlen i Film Capital Stockholm hittills tagits från det egna kapitalet i SBR och inte från driftsbudgeten. Det är en i längden ohållbar lösning eftersom samfinansieringsfonder inte regenererar sig själva. I de andra tre filmregionerna kommer samfinansieringsmedel från driftsbudgetar och ses därmed som en del av den löpande och långsiktiga verksamheten för att utveckla regionen.

En annan strategisk väg än enbart genom samfinansiering (s.k. hårda pengar) för att öka lokaliseringen av filmproduktion till stockholmsregionen är genom regionalt avgränsade stödformer med s.k mjuka pengar riktade till producenten. Motivet är då i huvudsak regional sektorutveckling inom filmen. Här skulle det räcka med mer begränsade ekonomiska insatser än för en förstärkning av

samfinansieringsfonder. Redan idag finns möjlighet till utvecklingsstöd för regionalt intressanta projekt. Förslag på andra regionala stödformer för filmen redovisas i **bilaga 4**.

Författarna bedömer att en fördjupande strategisk diskussion om olika prioriteringar i allokering av stödresurser för filmproduktion behöver föras och omsättas i praktiska kriterier och handlingsplaner.

DET FILMKULTURELLA OCH ”TRAPPAN”

De filmkulturella verksamheter som finns i flera kommuner och inom landstinget framstår som väl fungerande. De representerar olika aspekter av filmkulturen och erbjuder naturliga vägar för unga som vill pröva sin talang och sina förmågor i allt större sammanhang. Området kan sägas ha stor och växande betydelse i dagens expansiva medielandskap. Något som utmärker verksamheterna är att de inte når med samma genomslag i alla delar av regionen, i många kommuner inte heller till alla delar av kommunen. Det kan bero på flera olika saker, blanda annat: geografiska avstånd, kollektivtrafik med långa restider, begränsad kunskap och värdering av området med åtföljande svag resurstilldelning, avsaknad av relevant personal och/eller svårigheter att samverka internt och arbeta över kommungränserna.

Det är inte realistiskt att anta att samtliga 26 kommuner inom landstingets område skulle ha likvärdiga förutsättningar att driva alla delar av de filmkulturella frågorna – även om man inser deras betydelse. Det är här en ”trappa” är en viktig strukturell bild.

TRAPPANS FÖRSTA STEG

För de flesta kommuner är det möjligt att härbärgera trappans första steg; att bedriva filmpedagogisk verksamhet och erbjuda enkla resurser för ungas eget skapande. I skolans läroplaner finns tvingande skrivningar att film ska ingå i undervisningen. Idag handlar det inte så mycket om dyr teknisk utrustning, utan snarare om att utveckla ett fördjupat och kreativt förhållningssätt till mediet rörliga bilder samt kunskap inom området. Den kunskap som lokala pedagoger inom förskola, skola, kulturskola och fritid saknar kan åtgärdas genom regionala fortbildningar arrangerade genom länskulturfunktionen Film Stockholm. Filmkonsulenterna kan också bistå med råd och stöd att bygga lokala strukturer.

Trappans första steg går hand i hand med flera filmkulturella främjandeinsatser där regional samordning kan ge fördelar. Utveckling av filmutbud inom skola, Kulturskola och fritidsgårdar, inom kommunal äldreomsorg och psykiatri och för unga med funktionsnedsättning kan stöttas av landstinget genom hjälp med samordning över kommungränserna.

För att kvalitetsfilm ska tillgängliggöras på ett kvalitativt sätt för barn och unga och andra prioriterade målgrupper, behövs en regional funktion som stöder visningar och skolbioutveckling med filmrekommendationer och handledningar, samtal som utgår från filmen som konstart och en distribution som tillgodoser alla rättighetskrav.

Sommarjobb arrangeras av de flesta kommuner och fler och fler kommuner har anslutit sig till den regionala sommarjobbssatsningen inom film. För dessa lokala utvecklingsspår behövs en kommunintern samsyn och samverkan mellan förvaltningarna där gemensamma målskrivningar och tydliga uppdrag är grundläggande för att nå framgång.

TRAPPANS ANDRA OCH TREDJE STEG

I ett nästa steg handlar det om vad som skulle kunna kallas mediaverkstad/Ung filmproduktion – en hemvist för unga ambitiösa talanger, där ett mer systematiskt och kontinuerligt stöd lämnas; teknik, workshops, kortkurser, coaching, nätverkande. *Fanzingo* i Botkyrka och *UnCUt* i Solna är exempel på sådana verksamheter. Som en följd av kontakterna med dessa verksamheter tar ett tredje steg vid, med talangutveckling av mer professionell art, där Filmbasen är Stockholmsregionens plattform för utveckling. Där möter de deltagare som antagits, den professionella branschen i kurser och workshops och särskilda program och ingår i ett mer långsiktigt utvecklingsarbete. Filmbasen samlar i sin verksamhet upp talanger från hela länet och samarbetar med motsvarande verksamheter i hela landet.

För att nå ut än mer i hela regionen och öka bredden i rekryteringen bör Filmbasen samverka i än högre grad med verksamheter på olika platser i regionen och etablera en centralt belägen mötesplats i Stockholms stad.

TRAPPANS FJÄRDE STEG

I ett nästa (trapp-)steg handlar det om att försöka ta steget in i långfilmens och tv-dramats värld. Filmbasens projekt STHLM Debut har (liksom tidigare talangprogram som Pure Fiction och andra stödsystem för talanger) ett system där individer söker med projekt för att få delta. Med ansökningarna som grund väljs de som ska tilldelas ekonomiska resurser och särskilt stöd för utveckling av sitt projekt. I STHLM Debut ingår också professionellt kontaktskapande och nätverkande och i projektets ledning ingår företrädare för FRSM och Stockholms filmfestival. Det är rimligt att denna typ av verksamhet finns centraliserad till en regional offentlig aktör. Det skapar tydlighet i kontaktytorna med den professionella branschen och innebär ett välmotiverat fokus på urvalsprinciper. Just urvalsprinciperna är något som branschföreträdare har lyft i intervjuerna. Man menar att man som enskilt produktionsbolag inte har möjlighet att träffa och utvärdera alla som söker kontakt för att skapa sig en framtid i branschen.

Sedan starten 2012 har 24 långfilmsprojekt och 44 filmskapare fått stöd och coachning inom STHLM Debut. Av dessa har hittills 5 filmer haft premiär och 2 till förväntas ha premiär detta år. De övriga är i olika stadier av utveckling fortfarande. Resultatet har i flera fall inneburit uppmärksammade och prisbelönta debutfilmer såsom *Tjuvheder och Dröm vidare*, trots att dessa filmer inte fått samfinansiering från FRSM. 3 Guldbaggar har det blivit hittills. STHLM Debut helfinansieras av Landstinget genom Film Stockholm/Filmbasen och i en utvärdering gjord 2015 lyfts bland annat svårigheterna i att få finansiellt stöd genom FRSM. Därigenom får talangprojektet inte den utväxling som är önskvärd för regionen. Även Stockholms filmfestivals insatser i STHLM Debut uppfattas av flera som ofullständiga då man inte aktivt hakar tag i och presenterar de projekt man gemensamt prioriterat i arbetet.

Det är författarnas bedömning att regionen har en viktig roll i att samordna, och när det efterfrågas, bidra till utveckling av kommunernas filmkulturella verksamheter samt att erbjuda steg i trappan som kommunerna själva ha svårt att erbjuda. Här finns ett särskilt behov att koppla ihop trappstegen för att underlätta vägen ut i professionell verksamhet baserat på regional samfinansiering av debutlångfilmer.

Att finna former för samverkan med relevanta högre utbildningar är angeläget. De nya stödformer som Svenska Filminstitutet kommunicerat innehåller ekonomiskt stöd till regionalt arbete, vilket innebär att det här sannolikt finns utvecklingsmöjligheter för regionens roll för talanger och bransch. Detta är i linje med den nya filmpolitik som Riksdagen beslutade 2016 (”Mer film till fler – en sammanhållen filmpolitik”, regeringens proposition 2015/16:132)

UTREDNINGENS FÖRSLAG

ORGANISATION

Filmstöden och den filmkulturella verksamheten i regionen är idag uppdelad på flera olika aktörer, där framför allt kopplingen mellan talangutveckling och samfinansiering av filmproduktion är svag. En splittrad ägarkrets kring FRSM och vad branschen uppfattar som otydligheter i prioriteringar och vad som erbjuds och i vad som krävs för att komma i fråga för stöd, talar för att organisationen behöver ses över och ägarskapet stärkas i syfte att förbättra effekterna av insatserna. De olika utmaningarna och övervägandena talar sammantaget för att detta är angeläget. Utredningen anger ett huvudalternativ och redovisar därutöver ytterligare alternativ som bedöms mindre ändamålsenliga. Därefter redovisas en långsiktig möjlighet inom ramen för SBR.

Det är utredningens mening att förutsättningarna för en fortsatt framgångsrik satsning på filmen i Stockholmsregionen behöver ha sin grund i två utgångspunkter:

- För kontinuitet och legitimitet behövs som minst, bibehållen och på sikt ökad ekonomisk satsning inom Stockholms stad och Stockholms läns landsting både på filmproduktion och talangutveckling. Investeringar i samproduktioner bör över tid ökas från dagens cirka 13 milj per år till minst det dubbla.
- För ökad effektivitet och tydlighet behövs en formaliserad samverkan mellan parterna utifrån en sammanhängande syn på film som både kultur och näring, där främjandet av nya talanger säkrar återväxten av en konstnärligt och publikt angelägen film och bidrar till en framstående bransch.

HUVUDFÖRSLAG

Utredningen föreslår att Stockholms stad och Stockholms läns landsting samordnar parternas insatser inom filmproduktion och talangutveckling genom ett samägt bolag. I detta ingår stadens nuvarande medlemsavgift till Filmregion Stockholm-Mälardalen AB och finansiering av Film Capital Stockholm AB samt landstingets verksamhet inom Filmbasen (del av enheten Film Stockholm) samt stöd till den filmkommissionära verksamheten. Utgångspunkten ska vara att ägandet och finansieringen av bolaget är likvärdigt mellan parterna. Målet bör också vara att etablera en lokal nod av Filmbasen, mötesplats för stadens unga filmare, i Stockholm stad. Partnerskapsavtal och annan samverkan upprättas med de kommuner och andra parter som har vilja och kapacitet att bidra till bolagets mål att stärka den regionala filmproduktionen. Förslaget innebär att ytterligare främjandeinsatser kan sammanföras inom det samägda bolaget.

Utvecklingsprocessen kring den nya regionala samordningen behöver ske i nära dialog med nuvarande kommunmedlemmar inom Filmregionen, övriga relevanta representanter från filmbranschen samt berörda myndigheter och andra aktörer. Inte minst är det viktigt att bolaget kan ha en fortsatt regional ”mäklande” roll mellan den egna samproduktionsverksamheten, olika lokala offentliga och privata investeringsbolag och relaterade initiativ samt att filmbranschens inflytande ges form.

Skälen till förslaget ligger i svagheterna i den nuvarande filmregionala verksamheten inom Filmregion Stockholm-Mälardalen. Dessa svagheter består bland annat i en spretig ägarkrets och svårigheter att tillräckligt underlätta för regionens talanger att ta steget ut i professionell produktion.

Styrkor: Förslaget tätar det olyckliga nuvarande ”glappet” mellan landstingets nuvarande inriktning mot talangutveckling och stadens inriktning mot samproduktion av helt professionell film och tv. Med detta förväntas fler talanger och långfilmsdebutanter slå igenom på ”hemmaplan” och då inte behöva vända sig till andra filmregioner. Förslaget skapar också en långsiktigt stabil grund för allokering av mer resurser både till den filmkommissionära verksamheten och filminvesteringarna, något som ökar filmbranschens bidrag till regionens tillväxt.

Genom en tydligare och starkare ägarbild blir det dessutom möjligt att i ett sammanhållet bolag skapa synergier som ökar effekterna av satsningarna – både vad gäller talangutveckling, filminvesteringar, innovationer och filmkulturellt främjande i regionen. En gemensam satsning av två starka ägare visar prov på förmåga till samverkan mellan staden och landstinget i kulturfrågor av regional karaktär, något som också gynnsamt påverkar regionens kreativa näringar. Detta är i linje med ett av målen i förslaget till RUFS 2050, som poängterar att kulturdriven tillväxt och det kreativa företagandet bidrar till en regional utveckling i en ledande tillväxt- och kunskapsregion.

Författarna bedömer att förslaget kommer att mottas positivt av den regionala filmbranschens parter och att därmed branschens nöjdhet har goda förutsättningar att öka.

Svagheter: Utmaningarna med förslaget är bl. a. ovisshet om Filmregion Stockholm-Mälardalens framtid, inklusive det innevarande EU-projektet Smart kreativ stad (som fasas ut först 2020) och samverkan mellan staden och Filmregion Stockholm-Mälardalen kring investeringsbolaget Film Capital Stockholm. Vidare finns inga jämförbara gemensamma organisationer mellan staden och landstinget att använda som förebild, något som kan ses både som en svaghet och en styrka. Ytterligare en utmaning är att verksamheten inom Film Stockholm styckas av med detta förslag; den filmkulturella verksamheten riktad mot bland annat filmpedagogisk verksamhet, skolbio och biografutveckling blir med förslaget kvar i landstingets kulturförvaltning/Film Stockholm, medan talangutveckling förs över till det samägda bolaget. Det utmanar vissa verksamhetsmässiga och organisatoriska synergier som finns inom Film Stockholm idag. Det är dock utredningens mening att den filmkulturella verksamheten har en tydlig hemmahörighet inom landstingets kulturförvaltning och arbetet med den regionala kulturplan som ska implementeras gemensamt med länets kommuner. Inget hindrar dock att flera främjandeverksamheter framöver förs in i det samägda bolaget om så bedöms ändamålsenligt. Möjligen finns en ovisshet gällande landstingets överenskommelse med Botkyrka kommun gällande samverkan kring Filmbasen med dess lokalisering där. Utredningens förslag medför dock inte nödvändigtvis att denna samverkan behöver avbrytas eller att Filmbasens nuvarande verksamhet i Botkyrka behöver flyttas.

Det är författarnas bedömning att huvudförslaget är det som sammantaget bäst gynnar filmens och näraliggande verksamheters utveckling i regionen.

ALTERNATIV

1. **Fristående aktiebolag samägt av Stockholm stad och SLL, för produktion och filmkommissionsverksamhet medan SLL fortsatt driver talangutveckling och filmkulturellt främjande**
   Ett aktiebolag med två starka ägare - Stockholms stad och SLL – tar över filmfinansieringen och filmkommissionsverksamheten. Kommuner i regionen, inklusive den nuvarande ägarkretsen erbjuds partnerskap i specifika verksamheter, exempelvis hantering av filmfondskapital. SLL Utökar sin samordnande roll i syfte att stärka det filmkulturella främjandearbetet i regionen.

   Styrkan med detta alternativ är att bolaget får tydliga och starka ägare som grund för långsiktig och kontinuerlig verksamhet på god nivå. SLL:s inträde innebär en tydlig regional representation i ägandet.

   Svagheten är bl.a. att alternativet (på samma sätt som huvudalternativet) kan väcka frågor från några av de aktörer som idag finns med i FRSM:s ägarkrets, och medföra osäkerhet om branschens möjligheter till inflytande. En annan svaghet som detta alternativ delar med huvudalternativet är frågor om hur projekt och nuvarande verksamheter som ligger inom FRSM:s ansvar ska hanteras (EU-projektet Smart kreativ stad, samt rättigheter och optioner som följer av de investeringar och stödinsatser som FRSM genomfört). En påtaglig svaghet med detta alternativ är bristen på tydlig koppling mellan framför allt talangutvecklingen och produktionen, liksom samverkan mellan det produktionsrelaterade och det filmkulturella främjandet.

2. **Oförändrad organisation, men ökade resurser och en med SLL:s filmkulturfrämjande verksamhet gemensam portal**
   Alternativet bygger på samma organisatoriska struktur som idag men med tydligare kommunikation och en övergripande portal där kriterier, prioriteringar och erbjudanden tydligt framgår. Genomslag och regional effekt bygger i detta som i övriga alternativ på ökade resurser. Det innebär rent konkret att Stockholms stad skulle fortsätta att stimulera den helt professionella film- och tv-produktionen genom fortsatt deltagande i Filmregion Stockholm-Mälardalen AB och att Stockholms läns landsting fortsätter sin egen verksamhet inom Film Stockholm riktad mot talangutveckling och filmkulturellt främjande samt med ett eventuellt fortsatt stöd till Filmregionens filmkommissionära verksamhet.

   Styrkan med detta alternativ är att det utnyttjar dagens struktur, undviker potentiellt arbetskrävande omstruktureringar och direkt fokuserar på verksamheternas innehåll snarare än formen.

   Svagheten är bl.a. att ägarkretsen kring FRSM blir fortsatt otydlig, svag och splittrad, samt att kopplingen mellan talangutveckling, det filmkulturella främjandet och produktionen inte stärks nämnvärt. Den regionala förankringen kan förväntas bli fortsatt svag med tanke på att

SLL hittills inte haft intresse att bli medlem i FRSM och sannolikt inte ändrar sin inställning framöver.

En variant på detta alternativ är att ägandet i nuvarande aktiebolaget FRSM övertas av SLL och Stockholms stad. Ägaren av FRSM AB är idag den ekonomiska föreningen Filmpool Stockholm-Mälardalen. Ett sådant ägarskifte bygger på att samtal/förhandlingar förs med den nuvarande medlemskretsen inom FRSM:s moderförening om övertagande av verksamheter och partnerskap. En svaghet med ett ägarövertagande är risk för att övertagandeprocessen tar tid och att otydligheterna kring FRSM:s nuvarande verksamhet kan föras vidare i den fortsatta verksamheten. Det skulle riskera trovärdigheten i SLL:s och Stockholms stads intentioner på filmområdet.

3. **Långsiktig möjlighet inom Stockholm Business Region AB**
   Utredningen vill också uppmärksamma möjligheterna till ytterligare en variant. Denna variant är att parterna i dialog organiserar den regionala satsningen på filmproduktion och talangutveckling inom Stockholm stads bolagskoncern Stockholm Business Region AB (SBR). Koncernen driver bland annat det regionala investeringsfrämjande nätverket Stockholm Business Alliance (SBA) som för närvarande omfattar partnerskap med 55 kommuner i och kring Stockholm-Mälardalen. Nätverket arbetar också med investeringsfrämjande åtgärder kring fältet kreativa näringar. Flera av de kommuner som deltar i nätverket visar stort intresse för utveckling av film och deltar även som medlemmar i Filmregionen. I och med att Stockholms läns landsting förväntas överta ett regionalt utvecklingsuppdrag från Länsstyrelsen i Stockholms län 2019 öppnar sig en möjlighet till deltagande i SBA och ett särskilt partnerskap kring filmfrågan. Fler landsting kring Stockholm-Mälardalen kan eventuellt erhålla samma möjlighet och även dessa landsting driver egna filmverksamheter liknande Film Stockholm. Det skapar i så fall sannolikt förutsättningar för en mycket bred och stark samverkan/partnerskap kring filmproduktion, filmkommissionär verksamhet och talangutveckling inom ramen för SBR/SBA.

I **bilaga 6** redovisas förslag på budget för framtidens regionala filmsatsningar och hur den skulle finansieras.

FILMKULTURELLT FRÄMJANDE

Utredningen föreslår att ett uppdrag läggs på Film Stockholm att i samverkan med en referensgrupp med representanter för de tre kvarvarande AV-centralerna – Medioteket (Stockholm), Järfälla och Botkyrka samt företrädare för festivaler - utreda relevanta aspekter på film i skolan.
Utredningen föreslår också att Film Stockholm får ett uppdrag att utreda/beskriva vilka effekter som kan uppnås genom ett medvetet användande av den lokala biografen.

Idag görs väl fungerande filmkulturella insatser av både kommuner och landsting. Verksamheterna är dock ojämnt fördelade. Så till exempel saknar 11 av 26 kommuner skolbio och det finns endast tre AV-centraler/mediaverkstäder i regionen. För att gå vidare i utveckling av det filmkulturella främjandet behövs en fortsatt tät dialog mellan landstinget och kommunerna. En grundfråga är hur verksamheten kan nå fler invånare i fler kommuner. Tillgänglighet och eget deltagande liksom konstnärlig utveckling är mål som är i linje med tankarna om en regional kulturstrategi.

Kulturskolan och biografutvecklingen har en struktur för fortsatt hantering redan idag. Fritidssidan och film i vård och omsorg behöver stöd för utveckling på både lokal och regional nivå. Skolbiofrågan är akut och är föremål för egen inventering genom SLL. Det är angeläget att så snart som möjligt komma fram till förslag hur film på bio, strömningen av film till skolorna och pedagogiska insatser runt filmvisningar och eget skapande kan organiseras på ett praktiskt, länstäckande och rättssäkert sätt.

Biografens roll som mötesplats uppmärksammas alltmer, det gäller även internationellt. I 2018 års upplaga av *Nostradamusrapporten* utgiven av Göteborgs Filmfestival lyfts bland annat detta perspektiv på framtiden (*Nostradamus report: Do or Die?* Johanna Koljonen, 2018). Det centrala för biografen är idag mer än någonsin den gemensamma upplevelsen, och den gäller inte bara film utan även streamade och andra aktiviteter som opera, konserter, konferenser m.m. Här finns en viktig kulturell och social potential med gynnsamma effekter på social hållbarhet.

STRATEGISK PLAN FÖR FILMEN I REGIONEN

Utredningen föreslår att en strategisk plan med uppföljningsbara mål för filmen i regionen upprättas och uppdateras årligen, och kopplas till indikatorer för bedömning av måluppfyllelse. I **bilaga 5** redovisas förslag som diskussionsunderlag för fortsatt arbete med indikatorer och deras användning.

PRODUKTIONSMILJÖN

Övergripande strategiskt vägval vad gäller produktionssektorn står mellan *bottom-up* och *trickle-down*. Utredningen förordar en *bottom-up* strategi.
Trickle down innebär ökade insatser på stora bolag och blockbusters, med förväntan om att detta ska gynna lokal sysselsättning och utveckling av lokala fristående bolag, samt exponera regionen internationellt. I denna miljö förväntas också den konstnärliga kvaliteten kunna utvecklas. I slutändan gynnas publiken.
Bottom-up innebär ökade insatser på kreatörer samt mindre och fristående produktionsbolag, med förväntan att det leder till mångfald och förnyelse av filmen liksom konstnärlig kvalitet. Detta i sin tur gynnar även de stora multinationella aktörerna, som får tillgång till kvalificerade medarbetare på många olika områden. I slutändan gynnas publiken.

HELHETEN

En regional filmstrategi som en följd av den regionala kulturstrategin och RUFS 2050, skulle tydliggöra riktning och ambitionsnivå. Kultur/främjande och näring/affärsutveckling är två sidor av filmen. En komplikation är att landstinget idag har en tydlig prioritering av barn och unga, även om man i praktiken också stöder annat, medan Stockholms stad i sin filmstrategi endast har med stöd till inspelningar, även om man i praktiken också stöder annat. Det saknas alltså en gemensam målbild för landstinget och staden.

Mål för regionala filmsatsningar behöver formuleras som en helhet – förslagsvis kan följande tjäna som ingång i diskussionen om en strategisk plan för filmen i regionen:

- I regionen finnas en välfungerande, jämställd och innovativ produktionssektor, fristående från stora internationella koncerner och som bidrar till regional tillväxt och kreativa näringar i regionen.
- I regionen produceras såväl nationella som internationella filmer och tv-serier av hög kvalitet, som speglar platser, händelser och människor i regionen och som når ut till nationell och internationell publik. Regionens berättelser sprider kunskap om regionen nationellt och internationellt.
- I regionen finns goda möjligheter till talangutveckling där regional samverkan och lågbudgetprojekt är viktiga inslag.
- I regionen bosatta yrkespersoner inom för filmen relevanta områden spelar en stor roll i Sveriges filmskapande, och finner stimulerande sysselsättning och kompetensutveckling inom regionen.
- Barn och unga i hela regionen har möjlighet och stöd för eget filmskapande och för förståelse av den rörliga bilden i alla dess former.
- Invånarna i hela regionen har tillgång till god film på bio. Biografer utgör viktiga sociala och kulturella mötesplatser runt om i regionen.

Av dessa mål följer förslagsvis sex strategiska vägval:

- Mjuka utvecklingspengar ökas och ges även till innovationer in om spel och VR och andra nya tekniker.
- Filmkommissionsverksamhet stärks, liksom mäklarfunktionen för privata investeringar.
- Talangutveckling stärks och fora för branschmöten och samarbeten med utbildningssektorn byggs upp. Samverkan med Filminstitutet etableras för utvecklingsfrågor och de nya nationella stödformerna.
- Investeringsmedel för filmproduktion på regionala villkor, ökas som del av regional driftsbudget och tydliga kriterier och beslutsvägar med regional relevans formuleras.
- Barn och unga prioriteras framför vuxna. ”Outreach” prioriteras framför centralisering.
- Nya och befintliga biografer utanför större orter stöds.

Bilaga 1

NÅGRA NYCKELFAKTA FÖR FILMREGIONERNA

	Filmpool Nord	Film i Skåne	Film i Väst	FRSM
Ägare	12 kommuner + NLL	Region Skåne + Kommunförbundet Skåne via BRS	Västra Götalands Regionen	Ekonomisk Förening vars medlemmar är: 10 kommuner, en region + Åland, Stiftelsen Filmstadens Kultur + FAS (bransch)
Organisationsform	AB	AB	AB	AB
Styresle	Blandad politik och bransch	Bransch och sektorn	Politisk	Blandad från Ek för
Inriktning	Samprod + filmkultur	Samprod + filmkultur	Samproduktion	Samprod + viss filmkultur
Filkmkommission	Ja	Ja	Nja (filmservice.se)	Ja
Omsättning	30 milj	30 milj	114 milj + VGR	12,7 milj 2016 + SLL
Anställda	8	11	13	7 (2016)
Samprod investeringar 2017	ca 13 milj 2016	14,3 milj 2016	99,6 milj	6,6 + 3,8 milj = 10,4 milj

Bilaga 2

INTERVJUPERSONER

Patrik Liljegren, Bitr kulturdirektör, Stockholms stad
Patrik Tengvall, Stadsledningskontorer, Sthlms stad
Anne-Marie Söhrman Fermelin, Filmbasen, SLL/Botkyrka
Anette Mattsson, Filmregion Stockholm Mälardalen
Kristina Grönskog, Brand Manager, Sthlm Business Region
Torbjörn Ahlin (C) Avgående kommunalråd Örebro
Pernilla Hellman, kultur- och fritidschef Botkyrka
Vibeke Bildt (L), kulturnämndens ordförande Huddinge
Tove Sandahl-Fransson, Kulturstrateg Huddinge
Anders Börjesson, näringslivsdirektör, Nacka
Eva Essén Arndorff, TriArt, FAS repr i filmregionens styrelse
Mimmi Spång, Garagefilm
Fredrik Heinig, B-reel
Stina Gardell, Mantaray
Jörgen Andersson, Doppelganger
Maria Modig, chef, kultur och fritid, Gotland
Ville Jegerhjelm, Gotland Film Safari Fas 2, samt studio-/filmkommission/produktionsservice
Sandra Fröberg, TF verksamhetsledare/filmkonsulent 80%, Film Gotland
Mikael Fellenius, vd Film i Väst
Företrädare för länets kommuner har bidragit genom svar på enkät och deltagande i SLL:s workshop om filmkulturellt främjande.

Bilaga 3

KÄLLOR

- **Varför görs det så lite film i Stockholm-Mälardalen?,** Ulf Andersson-Greek, Film Stockholm, 2004
- **Filmpool Stockholm-Mälardalen – utredning med förslag för 2007-2010**, Kerstin Olander, SLL m.fl, 2006
- **Hur överlever dom egentligen?,** Charlotta Denward, Film och TV-producenterna, 2014
- **Stockholm Runaway Productions**, Stockholm Business Region/Cloudberry, 2014
- **Strategi för film och rörlig bild 2015-2020**, Region Skåne, 2015
- **Handlingsplan rörlig bild: Film, digitala spel och transmedia**, Region Skåne, 2015
- **Framtidens filmpolitik,** *Ds 2015:31 Kulturdepartementet, 2015*
- **Mer film till fler – en sammanhållen filmpolitik**, regeringens proposition 2015/16:132
- **Stockholms stads filmstrategi**, Stockholms stad, 2016
- **Var visas filmen?**, Ulf Slotte, Stockholms läns landsting, 2016
- **European Public financing for film and television content – The state of soft money in Europe**, Audio-Visual Observatory och SPI Olsberg, 2016
- **Stockholms kreativa ekonomi**, Volante, rapport 16:01, 2016
- **Svensk Filmnäring 2015**, Boston Consulting Group, 2016
- **Berättelser i vår tid,** Kerstin Olander, Stockholms läns landsting, 2016
- **Filmstöden i Stockholms stad och Stockholms läns landsting**, Stockholms stad, 2017
- **Filmrapport, Satsning på film 2014-2016**, Stockholms stad, 2017
- **Film and the creative Economy: How Film and Television drama Productions Grow the Creative Industries**, SPI Olsberg , 2017
- **Filmåret i siffor 2016**, Svenska Filminstitutet, 2017
- **Den regionala filmens roll i ett nytt filmpolitiskt landskap**, Kerstin Olander, Filmregionerna
- 2017
- **Fler filminspelningar till Sverige**, rapport till regeringen, Tillväxtverket & Filminstitutet 2017
- **Stödordning för utveckling och produktion**, Svenska Filminstitutet, 2017
- **Nostradamus Report: Do or Die?**, Johanna Koljonen**,** Göteborg Filmfestival, 2018

Verksamhetsberättelser

- Filmregion Stockholm Mälardalen 2016
- Filmpool Nord 2016
- Film i Väst 2016
- Film i Skåne 2016

Hemsidor

- www.frsm.se (Filmregion Stockholm Mälardalen)
- www.filmpoolnord.se
- www.filmiskane.se
- www.filmivast.se
- www.filminstitutet.se
- http://filmtvp.se (Film- och TV-producenterna)
- www.obs.coe.int (European Audiovisual Observatory)
- www.filmstockholm.se
- www.cphfilmfund.com

Bilaga 4

REGIONALA STÖDFORMER – IDÉER

Bland de förslag till regionala stödformer med s.k. mjuka pengar, som framkommit vid intervjuerna finns bland annat:

- **Regional slate.** Produktionsbolag ges stöd för en grupp av utvecklingsprojekt med anknytning till stockholmsregionen. Förebild finns ibland annat EU:s slate stöd och SFI:s stöd till fristående producenter. Skulle bidra till stabilitet och långsiktighet i den fristående produktionssektorn. Hanteras av ”green-light” grupp.
- **Samarbetsstöd.** Skulle med små medel finansiera att distributör involveras i utvecklingsarbetet av regionalt intressanta projekt utan att överenskommelse om distribution träffas och att parterna därmed undviker att binda sig i förtid. Tanken är att producent, regissör och manusförfattare ska kunna involvera en distributör i utvecklingsarbetet och därmed i ett tidigt skede tydliggöra marknadsaspekter på projektet. Denna möjlighet finns redan idag inom utvecklingsstödet, men kan sannolikt behöva förtydligas.
- **Regionalt färdigställandestöd**. Ett stöd som kan ges när en film med tydlig regional koppling ligger nästan färdig, men där pengarna inte räcker för att spela in eller ta fram de sista delarna. Bedöms av en ansvarig handläggare/konsulent.
- **Regional kvalitetspremie** enligt den ursprungliga Sheinska modellen. Bedöms av en jury.
- **Regional PRS (Publikrelaterat stöd)**. En extra bonus på publik spridning av film med koppling till Stockholmsregionen. Kan baseras på sålda biobiljetter, streaming, festivalpriser, kritikerindex.

Bilaga 5

REGIONALA INDIKATORER FÖR FILMSATSNINGAR

För varje indikator ska en anvisning ges om hur indikatorns värde tas fram och ett mål sättas. Utfallet i relation till målet ger grön, gul eller röd signal. Aggregeras på rubriknivå och indikerar då områdesvis läget och vad som första hand behöver analyseras djupare och diskuteras. Indikatorerna följs över tid och tidsserien är väsentlig för analysen.
(Förfinade analyser av bl.a. geografisk spridning och fördelning på ålder/åk görs där så är möjligt och relevant, vid valda tillfällen.)

Diskussionsunderlag:

FILMKULTURELLT FRÄMJANDE:

Skolbio

1. antal visningar
2. antal elever
3. antal kommuner

Filmpedagogik

1. antal insatser
2. antal elever
3. antal kommuner

Biogående

1. Antal biosalonger totalt
2. Antal biosalonger utanför SF-bio och Svenska Bio
3. Antal kommuner med biosalong
4. Antal biobesök per invånare
5. Antal besökare på filmfestivaler

Mediaverkstadsaktiviteter

1. antal mediaverkstäder el motsv
2. antal deltagare
3. antal kommuner
4. genomsnittlig budget
5. genomsnittlig bemanning

Talangutveckling

1. antal individer i talangutvecklingsprogram
2. antal talanger som är sysselsatta inom sektorn inom tre år efter avslutat talangprogram
3. genomsnittlig budget
4. genomsnittlig bemanning

Projektutveckling

1. antal projekt
2. genomsnittligt stödbelopp
3. antal projekt som gått i produktion inom tre år från stödtillfället

SAMPRODUKTIONSFINANSIERING OCH FILMKOMMISSION:

Samproduktionsfinansieringmedel

1. antal produktioner som samfinansierats regionalt, offentligt och privat via FRSM
2. offentliga medel från regionen totalt
3. privata medel via FRSM-förvaltade privata fonder totalt
4. genomsnittlig andel sammanlagda regionala medel i budget
5. mantimmar hos FRSM ägnade åt samproduktionsfinansiering

Tillväxt och sysselsättning

1. stödda produktioners spendering i regionen totalt
2. genomsnittlig spendering per produktion
3. genomsnittlig spendering per satsad finansieringskrona
4. trend i relation mellan spendering och regional andel i budget
5. antal företag i regionen som deltagit i regionalt stödda produktioner
6. antal individer som arbetat i regionen med regionalt stödda produktioner
7. andel av spendering som når utanför filmsektorn
8. uppskattad multiplikatoreffekt
9. uppskattad skatteintäkt från spendering och multiplikator i regionen
10. bruttoregionalprodukt

Filmkommission

1. antal förfrågningar från svenska produktioner
2. antal förfrågningar från utländska produktioner
3. antal förfrågningar som lett till inspelning i regionen
4. antal ”underlättarinsatser” (kontakter, tillstånd, platser…)
5. budget för filmkommissionen
6. mantimmar

Exponering, kvalitet

1. publik i Sverige för stödda (finansiering, filmkommission och talangutveckling) produktioner totalt
2. publik i Sverige för stödda produktioner genomsnitt
3. antal länder som stödda filmer sålts till
4. antal festivaldeltaganden
5. antal festivalpriser

Bilaga 6

PRELIMINÄRT FÖRSLAG TILL BUDGET OCH FINANSIERING AV REGIONENS FRAMTIDA FILMVERKSAMHET

Finansiering idag			**Finansiering År 3**	
SLL befintligt till Filmbasen	3 500 000		SLL	3 500 000
SLL filmkommissionär	500 000		SLL filmkommissionär	500 000
Botkyrka till Filmbasen	400 000		Sthlms stad	3 500 000
Filminstitutet till Filmbasen	650 000		**STHLM Stad tillskott filmkommissionä**	**500 000**
Medl avg FRSM Sthlms stad	3 600 000		Filminstitutet	650 000
Medl avg FRSM övriga	2 800 000		Botkyrka/Filmbasen	400 000
DELSUMMA	**11 450 000**		Regionala utvecklingsmedel & innovat	3 000 000
			Partnerskapsavgifter	3 000 000
SLL Kort och dok, talang	3 000 000		**DELSUMMA**	**15 050 000**
SBR Film Capital AB	10 000 000			
Övriga filmfonder	3 600 000		SLL Kort och dok, talang	3 000 000
DELSUMMA SAMPRODUKTIO	**16 600 000**		**SLL tillskott produktion**	**7 000 000**
			STHLM Stad Film Capital AB	10 000 000
TOTAL FINANSIERING	**28 050 000**		Samproduktionsintäkter	2 000 000
			Övriga filmfonder	7 000 000
			Förmedlad privat finansiering	500 000
			DELSUMMA SAMPRODUKTION & STÖ	**29 500 000**
			TOTAL FINANSIERING	**44 550 000**
			Budgetförslag År 3	
			Löner	7 000 000
			Administration/OH/kommunikation	2 000 000
			Hyra	500 000
			Samproduktion & stöd	29 500 000
			Talangutvecklingsverksamhet	2 050 000
			Filmkommissionär verksamhet	2 500 000
			Innovationsverksamhet (VR/AR, transr	1 000 000
			SUMMA	**44 550 000**